

צמצום פערים חברתיים וכלכליים במזרח ירושלים

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס, נוכח החשיבות הלאומית שרואה הממשלה בחיזוק ירושלים כבירת ישראל; ובהמשך למאמץ הממשלתי להעצמה ולקידום הפיתוח הכלכלי-חברתי של בירת ישראל בכלל ושל החברה הערבית במזרח ירושלים בפרט; בהתאם לסעיף 4(ב) בחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל, הקובע כי: "לירושלים תינתנה עדיפויות מיוחדות בפעילויות של רשויות המדינה לפיתוחה בנושאי משק וכלכלה ובנושאים אחרים"; בהמשך להחלטת ממשלה מספר 550 מיום 21.5.23, שעניינה גיבוש תכנית חומש נוספת בנושא צמצום פערים חברתיים כלכליים ופיתוח כלכלי במזרח ירושלים; בהמשך להחלטת הממשלה מס' 1775 מיום 29.06.2014 שעניינה התוכנית להגברת הביטחון האישי ולפיתוח כלכלי-חברתי בירושלים לטובת כלל תושביה (להלן – **החלטה 1775**); להחלטת ממשלה מס' 2684 מיום 28.05.2017 שעניינה צמצום פערים חברתיים כלכליים במזרח ירושלים ופיתוח כלכלי (להלן – **החלטה 2684**); להחלטת ממשלה מס' 3790 מיום 13.05.2018 שעניינה צמצום פערים חברתיים כלכליים ופיתוח כלכלי במזרח ירושלים (להלן – **החלטה 3790**); בהמשך להחלטה 549 מיום 24.10.2021 שעניינה תוכנית לטיפול בתופעות הפשיעה והאלימות בחברה הערבית 2022-2026 (להלן – **החלטה 549**); ובהמשך להחלטה 550 מיום 24.10.2021 שעניינה התוכנית הכלכלית לצמצום פערים בחברה הערבית עד לשנת 2026 (להלן – **החלטה 550**), בהמשך להחלטה מספר 1515 מיום 29.5.22 (להלן – **החלטה 1515**); ולהחלטת ממשלה מספר 1367 מיום 13.6.22;

לאשר תכנית רב-שנתית לשנים 2024-2028 (להלן – **שנות התכנית**) לצמצום פערים חברתיים וכלכליים ולפיתוח כלכלי של החברה הערבית במזרח ירושלים (להלן – **התכנית לצמצום פערים**).

התוכנית מורכבת מחמישה אשכולות: 1. חינוך והשכלה 2. תעסוקה ופיתוח כלכלי - לרבות הכוון תעסוקתי ועידוד תעסוקה, עברית לתעסוקה, תעסוקה בפריור גבוה ופיתוח כלכלי. 3. תשתיות - לרבות כבישים תומכי תחבורה ציבורית, פרויקטים, תחבורה ציבורית, אנרגיה מקיימת, חשמל וביוב 4. תכנון - לרבות תכנון סטטוטורי, ומבני ציבור 5. שירותים לתושב - לרבות בריאות, רווחה, קיימות, מרחב ציבורי, תרבות וספורט, ביטחון אישי, ויוזמות מקומיות. אשכולות התכנית ופרקיה:

חינוך והשכלה: **ג.1.א. חינוך:**

על מנת להמשיך ולבסס את ההישגים שהושגו במסגרת החלטת ממשלה 3790, לשפר את איכות הביצוע ולהגדיל את היקפי הפעילות וההשפעה לטובת השתלבות תושבי מזרח ירושלים בחברה ובכלכלה הישראלית, בדגש על השכלה גבוהה ותעסוקה איכותית, להנחות את צוות המשנה המוקם בפרק זה ג.1. זה לפעול לחיזוק איכות מערכת החינוך במזרח ירושלים בכלל והרחבת מערכת החינוך הרשמית בפרט, בתחומים הבאים:

ג.1.א.1. הגדלת מספר ואחוז הלומדים בתוכנית הלימודים הישראלית ותוכניות ההכנה לאקדמיה הישראלית, כך שיובילו להשתלבות

באקדמיה הישראלית ובעולם התעסוקה האיכותית, וזאת באמצעות מתן תמריצים פיזיים ופדגוגיים.

מדדים:

ג.1.א.1.1. גידול במספר הלומדים בתוכנית הישראלית במוסדות החינוך הרשמיים ובמוסדות החינוך המוכרים שאינם רשמיים בבעלות עיריית ירושלים מ-24% בשנה"ל תשפ"ג לפחות ל-45% בשנה"ל תשפ"ח.

ג.1.א.1.1.ב. גידול במספר הלומדים בתוכנית הישראלית במוסדות חינוך מוכרים שאינם רשמיים שאינם בבעלות עיריית ירושלים מ-2% בשנה"ל תשפ"ג לפחות ל-5% בשנה"ל תשפ"ח.

ג.1.א.1.1.ג. אחוז זכאות תלמידים לתעודת בגרות מקרב הלומדים יעלה מ-49.3% בשנה"ל תשפ"ב לפחות ל-60% בשנה"ל תשפ"ח.

ג.1.א.1.1.ד. אחוז זכאות תלמידים לתעודת בגרות איכותית העומדת בתנאי הסף של האקדמיה הישראלית מקרב הלומדים יעלה מ-21% בשנה"ל תשפ"א לפחות ל-32% בשנה"ל תשפ"ו.

ג.1.א.2. העלאת רמת האוריינות השפתית – בדגש על השפה העברית בקרב תלמידים ועובדי הוראה.

מדדים:

ג.1.א.2.1. מבחני ראמ"ה בכיתות ט' לתלמידים בתוכנית הישראלית:

- הצלחה בהבנת הנקרא מ-30% הצלחה בשנה"ל תשפ"ב לפחות ל-50% הצלחה בשנה"ל תשפ"ח.
- הצלחה בהבעה בכתב מ-17% הצלחה בשנה"ל תשפ"ב לפחות ל-27% הצלחה בשנה"ל תשפ"ח.

ג.1.א.2.1.ב. הבעה בע"פ בעברית (שפה דבורה):

- הצלחה במבחן ראמ"ה בהבעה בעל פה לתלמידי אולפני השפה העברית מ-53% הצלחה בשנה"ל תשפ"ב לפחות ל-60% הצלחה בשנה"ל תשפ"ח.
- חיבור וביצוע מבחנים חדשים ע"י ראמ"ה למדידת רמת השפה העברית הדבורה בקרב התלמידים שישתתפו בתוכניות נוספות לשיפור השפה הדבורה.

ג.1.א.2.1.ג. אחוז התלמידים העוברים מהמבחנים בבחינת הברות במקצוע העברית:

- 3 יחידות לימוד: מ-65% עוברים בשנה"ל תשפ"ב לפחות ל-75% עוברים בשנה"ל תשפ"ח.
- 5 יחידות לימוד: מ-3.8% עוברים בשנה"ל תשפ"ב לפחות ל-8% עוברים בשנה"ל תשפ"ח.

ג.1.א.2.1.ד. כל עובדי ההוראה החדשים שהכשרתם האקדמית איננה ממוסדות אקדמיים ישראלים, יעברו קורס ברמה אקדמית ללימוד עברית, וזאת

כתנאי להסמכה ולקבלת רישיון הוראה ו/או קביעות בחינוך הרשמי.
הקורס יתמקד הן בשפה הדבורה והן בשפה הכתובה.
ג.1.א.3. צמצום נשירה, קידום אקלים חינוכי מיטבי, מניעת אלימות וטיפול
בפרט.

מדדים:

- אחוז הלומדים בכיתה י"ב (מתוך פוטנציאל התלמידים הרלוונטיים
ללמידה במערכת החינוך) יעלה מ-85% בשנה"ל תשפ"ג לפחות ל-90%
בשנה"ל תשע"ח.
- הפחתה במקרי האלימות ובמקרי ונדליוס ע"פ סקרי תלמידים (ראמ"ה)
מ-27% בשנה"ל תשפ"ב לא למעלה מ-15% בשנה"ל תשפ"ח.

ג.1.א.4. ביסוס וקידום החינוך הבלתי פורמלי בזירות הבית ספרית,
הקהילתית והחברה האזרחית לקידום ופיתוח מיומנויות, תחושת
מסוגלות וחיבור לכלל החברה.

מדדים:

- הגדלת היקף המשתתפים בפעילות החינוך הבלתי פורמאלית ב-10%
לפחות משנת הלימודים תשפ"ג לשנת הלימודים תשפ"ח
- הרחבת היקף המשתתפים בתוכניות העצמה ומנהיגות צעירה ב-10%
לפחות משנת הלימודים תשפ"ג לשנת הלימודים תשפ"ח.

ג.1.א.5. חיזוק החינוך הטכנולוגי והמדעי בדגש על מקצועות שיאפשרו שילוב
בתעסוקה איכותית והשכלה גבוהה.

מדדים:

- א. אחוז התלמידים הזכאים לתעודת הסמכה איכותית (3.1) ומעלה:
עלייה מ-31% בשנה"ל תשפ"ב לפחות ל-40% בשנה"ל תשפ"ח.
- ב. אחוז התלמידים הלומדים במגמות טכנולוגיות גבוהות יעלה מ-
17.5% בשנה"ל תשפ"ב ל-27.5% לפחות בשנה"ל תשפ"ח.
- ג. אחוז התלמידים הזכאים לתעודת הסמכה טכנולוגית יעלה מ-70%
בשנה"ל תשפ"ב ל-78% לפחות בשנה"ל תשפ"ח.
- ד. עליה בהסמכת המורים במקצועות הטכנולוגיים מ-88% בשנה"ל
תשפ"ב ל-90% לפחות בשנה"ל תשפ"ח.

ג.1.א.1 יינתן למוסדות חינוך המלמדים את תוכנית הלימודים הישראלית (כאשר
תכניות ההכנה לאקדמיה הישראלית יינתנו גם למוסדות חינוך רשמיים ולמוסדות חינוך
מוכרים שאינם רשמיים בבעלות עיריית ירושלים שאינם מלמדים את תוכנית הלימודים
הישראלית).

יתר התחומים המפורטים לעיל (ג.1.א.2, ג.1.א.3, ג.1.א.4 ו-ג.1.א.5) יינתנו למוסדות החינוך
הבאים:

- מוסדות חינוך רשמיים.

- מוסדות חינוך מוכרים שאינם רשמיים בבעלות עיריית ירושלים.
- מוסדות חינוך מוכרים שאינם רשמיים שבבעלות תאגיד אחר ובתנאי שהם מלמדים את תוכנית הלימודים הישראלית.

תקציב - לצורך מימון פרק זה, משרד החינוך יקצה סך של 300 מיליון ש"ח מתקציבו, בפריסה שווה על פני שנות התכנית (170 מיליון ש"ח מקורם מהתקציב הדיפרנציאלי של המשרד, 130 מיליון ש"ח מתקציב סל תלמיד בגפ"ן) וסך של 300 מיליון ש"ח יוקצו מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2. שלהלן בפריסה שווה על פני שנות התכנית.

הממשלה רושמת את הודעתה של עיריית ירושלים, לפיה העיריה תקצה סכום של 200 מיליון ש"ח מתקציבה לפרק זה. תקציב הפעילות בפרק זה, יעמוד על סך של 800 מיליון ש"ח לכל שנות התכנית.

מנגנון יישום לפרק החינוך לצורך יישום פרק זה יוקם צוות משנה בראשות מנכ"ל משרד החינוך ובהשתתפות מנכ"ל משרד ירושלים ומסורת ישראל, הממונה על התקציבים במשרד האוצר ומנכ"ל עיריית ירושלים או עובד משרדם (להלן - צוות משנה לחינוך). תפקידי צוות המשנה לחינוך יהיו כמפורט בסעיף ד.4. להלן.

ג.2. תעסוקה ופיתוח כלכלי

ג.2.א. הכוון תעסוקתי ועידוד תעסוקה:

לפעול להעלאת שיעורי התעסוקה של נשים וגברים לצד דגש על איכות התעסוקה בקרב גברים, ולמתן מענה מותאם לאוכלוסיות היעד השונות תוך עבודה ממוקדת אל מול מעסיקים, כמפורט להלן:

ג.2.א.1. משרד העבודה יפעל להרחיב את היקף המשתתפים במרכז להכוון תעסוקתי במזרח העיר לטובת שילוב וקידום בתעסוקה של התושבים, מ- 2,681 משתתפים בשנת 2022 ל-4,000 משתתפים לפחות בשנת 2028. מתוך היקפי המשתתפים כאמור, לפי הנתונים המנהליים, לפחות 45% ישתלבו בתעסוקה או ישפרו את שכרם בלפחות 1,000 ש"ח בחודש בהשוואה למצבם הקודם.

ג.2.א.2. משרד העבודה יפעל לחיזוק ההשכלה הטכנולוגית של תושבי מזרח ירושלים לטובת שילובם בתעסוקה איכותית. תגובש תכנית מעטפת לצמצום נשירה שיהיו זכאיים לה לפחות 1,250 תלמידים לאורך שנות החומש, כך שמספר מקבלי תעודת הנדסאי או טכנאי מוסמך ע"י משרד העבודה בשנות 2028 יהיה גדול לכל הפחות ב- 30% ממספרם בשנת 2023.

ג.2.א.3. משרד העבודה יפעל לצמצום נשירה מבתי הספר המקצועיים בירושלים ולהקמת 2 בתי ספר נוספים כך שבשנת 2028 מספר התלמידים יעמוד על כ-400 תלמידים סה"כ בשני בתי ספר אלו.

ג.2.א.4. לפנות לשירות התעסוקה בבקשה לבחון את הצורך והאפשרות להרחיב את סניף שירות התעסוקה במזרח ירושלים, כך שמספר מקבלי השירות והסיוע האיכותי יגיע ל-1,500 בשנה לפחות.

ג.2.א.5. לפנות לשירות התעסוקה בבקשה לבחון את הצורך והאפשרות להרחבת תכנית "מעגלי תעסוקה" ותכניות קיימות לקידום התעסוקה לטובת תושבי מזרח העיר עבור לפחות 1500 משתתפים מדי שנה.

ג.2.א.6. לרשום את הודעת עיריית ירושלים שלפיה היא תבצע עבודה ממוקדת מול מעסיקים אסטרטגיים ומשרדי ממשלה לעידוד העסקה של לפחות 700 תושבים נוספים ממזרח ירושלים במשרות עם פוטנציאל השתכרות גבוה.

תקציב - הממשלה רושמת את הודעת שירות התעסוקה כי לצורך מימון פרק זה, יקצה סך של 12 מיליון ש"ח מתקציבו בפריסה שווה על פני שנות התכנית; סך של 12 מלש"ח יוקצו לשירות התעסוקה בפריסה שווה על פני שנות התכנית מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2. שלהלן; משרד העבודה יקצה סך של 90 מיליון ש"ח מתקציבו בפריסה שווה על פני שנות התכנית, וסך של 90 מיליון ש"ח יוקצו מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2. שלהלן בפריסה שווה על פני שנות התכנית. הממשלה רושמת את הודעת עיריית ירושלים שלפיה תקצה העירייה לפרק זה 5 מיליון ש"ח. תקציב הפעילות בפרק זה יעמוד על סך של 209 מיליון ש"ח לכל שנות התכנית.

מנגנון היישום של פרק זה - להקים צוות משנה לפרק זה אשר תפקידיו כאמור בסעיף ד.4. להלן. הרכב הצוות: מנכ"ל משרד ירושלים ומסורת ישראל (יו"ר), מנכ"ל משרד העבודה,

מנכ"ל שירות התעסוקה, הממונה על התקציבים במשרד האוצר ומנכ"ל עיריית ירושלים, או מי מטעמם.

ג.2.ב. עברית לתעסוקה

להנחות את צוות המשנה לפרק זה לפעול לבניית תכנית ללימוד השפה העברית לדורשי עבודה המעוניינים ללמוד את השפה, בדגש על מענה מקיף המותאם לאוכלוסיות יעד שונות במזרח העיר, צוות המשנה יקבע את זהות המשרד/המשרדים שיבצעו את התכנית שתגובש, בהתאם לכל דין.

תקציב - לצורך יישום פרק זה, יוקצה מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2 שלהלן סך של 50 מיליון ש"ח בפריסה שווה על פני שנות התכנית. תקציב הפעילות בפרק זה יעמוד על סך של 50 מיליון ש"ח לכל שנות התכנית.

מנגנון היישום של פרק זה - להקים צוות משנה לפרק זה אשר תפקידיו כאמור בסעיף ד.4 להלן. הרכב הצוות: מנכ"ל משרד ירושלים ומסורת ישראל (יו"ר), מנכ"ל משרד העבודה, מנכ"ל משרד הכלכלה והתעשייה, מנכ"ל שירות התעסוקה, הממונה על התקציבים במשרד האוצר ומנכ"ל עיריית ירושלים, או מי מטעמם. בנוסף על התפקידים המנויים בסעיף ד.4 להלן, הצוות יבנה תכנית אסטרטגית ארוכת טווח הכוללת בחינת כלל הכלים הממשלתיים ללימוד השפה העברית ובחינת מודלים פוטנציאליים. צוות זה יתכנס לפחות אחת לשנה לשם מעקב ודיוק המענה בנושא עברית בחברה הערבית במזרח ירושלים.

ג.2.ג. תעסוקה בפריזון גבוה

להנחות את צוות המשנה לפרק זה לגבש תכנית שתאפשר את מיצוי הפוטנציאל התעסוקתי במזרח ירושלים ושילוב במשרות בעלות פריזון גבוה, בהיקף של 200 מלש"ח, ולקבוע את מנגנוני היישום של התכנית.

תקציב - לצורך מימון יישום התכנית יוקצה מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2 שלהלן סך של 200 מיליון ש"ח בפריסה שווה על פני שנות התכנית.

מנגנון היישום של פרק זה - להקים צוות משנה לפרק זה אשר תפקידיו כאמור בסעיף ד.4 להלן. הרכב הצוות: נציגי משרד ירושלים ומסורת ישראל, משרד האוצר, בהתייעצות עם עיריית ירושלים.

ג.2.ד. פיתוח כלכלי:

להנחות את משרד הכלכלה והתעשייה לפעול לקידום עסקים קטנים ובינוניים אשר מהווים מרכיב משמעותי בכלכלה המזרח ירושלמית, בתחומים הבאים :

ג.2.ד.1. להנחות את הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במשרד הכלכלה והתעשייה, לפעול לעידוד, לקידום ולפיתוח עסקים קטנים ובינוניים במזרח ירושלים. לצורך כך יוקצה סך של 7.25 מיליון ₪ מתקציב משרד הכלכלה והתעשייה בפריסה שווה על פני השנים 2024-2028, וסך שך 7.5 מיליון ש"ח יוקצה מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2 שלהלן, למשרד הכלכלה והתעשייה בפריסה שווה על פני שנות התכנית מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2.

ג.2.ד.2. על מנת לתמרץ מעסיקים להעסיק עובדים ממזרח ירושלים, הרשות להשקעות ולפיתוח התעשייה והכלכלה במשרד הכלכלה והתעשייה, תפעל למתן סיוע למעסיקים עבור קליטת עובדים ועובדות ממזרח ירושלים, בדגש על משרות בשכר גבוה ותחומי עיסוק בעלי ביקוש בשוק העבודה. לצורך כך יוקצה מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2 שלהלן סך של 5 מיליון ש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2024-2028, והרשות להשקעות תקצה סך של 5 מיליון ש"ח מתקציבה בפריסה שווה על פני השנים 2024-2028.

ג.2.ד.3. להנחות את מערך הדיגיטל הלאומי לפעול לשיפור רמת האוריינות הדיגיטלית בקרב תושבי מזרח ירושלים. לצורך כך יקצה מערך הדיגיטל הלאומי מתקציבו סך של 1.5 מיליון ש"ח בשנת 2024, וסך של 1.5 מיליון ש"ח יוקצה מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2 שלהלן בשנת 2024.

ג.2.ד.4. לרשום את הודעת הרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית (להלן – "רשות החדשנות") כי תפעל בשנים 2024-2028 לעידוד יזמות טכנולוגית, הקמת חברות הזנק, והשתלבות של תושבי מזרח ירושלים בתעסוקה בענף ההייטק, הכל בשים לב לכלים ולאמצעים העומדים לרשותה, תוך בחינת התאמתם למצב הקיים באזור. לצורך מימון סעיף זה, יוקצה מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2 שלהלן סך של 10 מיליון ש"ח על פני שנות התכנית, וכן הממשלה רושמת את הודעת רשות החדשנות כי תקצה 10 מיליון ש"ח מתקציבה בפריסה שווה על פני שנות התכנית, וזאת לשם לעידוד יזמות טכנולוגית, הקמת חברות הזנק ותוכניות הון אנושי, הכשרה והשמה כאמור לעיל. פעילויות רשות החדשנות כאמור בהחלטה זו לעיל תבוצענה בהתאם להוראות החוק לעידוד מחקר, פיתוח וחדשנות טכנולוגית בתעשייה, תשמ"ד-1984, סמכויותיה והאמצעים העומדים לרשותה ומבלי לפגוע בסמכויות האורגנים שלה.

ג.2.ד.5. הממשלה רושמת את הודעת עיריית ירושלים שלפיה היא תפעל למשיכת 10 בעלי עסקים גדולים בתחומי תעסוקה איכותית למזרח ירושלים.

תקציב - לצורך מימון פרק זה וכמפורט לעיל, משרד הכלכלה והתעשייה יקצה סך של 12.25 מיליון ש"ח מתקציבו, בפריסה שווה על פני שנות התכנית; מערך הדיגיטל הלאומי יקצה סך

של 1.5 מיליון ש"ח מתקציבו בפריסה שווה על פני שנות התכנית, וסך של 24 מיליון ש"ח יוקצה מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2 שלהלן בפריסה שווה על פני שנות התכנית. הממשלה רושמת את הודעת רשות החדשנות שלפיה הרשות תקצה סך של 10 מיליון ש"ח בפריסה שווה על פני שנות התכנית מתקציבה לסעיף ג.4.ד.2. סך התקציב בפרק זה יעמוד על סך של 47.75 מיליון ש"ח לכל שנות התכנית.

מנגנון יישום לפרק פיתוח כלכלי - להקים צוות משנה לפרק זה אשר תפקידיו כאמור בסעיף ד.4 להלן. הרכב הצוות: מנכ"ל משרד הכלכלה והתעשייה (יו"ר), מנכ"ל משרד ירושלים ומסורת ישראל, מנכ"ל משרד העבודה, מנכ"ל שירות התעסוקה, ממונה על התקציבים במשרד האוצר, מנכ"ל רשות החדשנות ומנכ"ל עיריית ירושלים, או מי מטעם.

3.ג. תשתיות

3.ג.א. כבישים תומכי תחבורה ציבורית

להנחות את משרד התחבורה לפעול לשפר את היבטי התחבורה במזרח ירושלים ולהרחיב את הנגישות התחבורתית בתוך השכונות, וביניהן למערב העיר, ולצמצם את פערי תשתית הכבישים באמצעות תכנון ובדיקת היתכנות כבישים חדשים המותאמים לתחבורה ציבורית, או שדרוג כבישים קיימים אשר יעמדו במודל הכלכלי תחבורתי שפותח לנושא זה. תקציב - לצורך מימון פרק זה, משרד התחבורה יקצה סך של 300 מיליון ש"ח מתקציבו, בפריסה שווה על פני השנים 2023-2025 בהרשאה להתחייב. במידה וכלל הכבישים בתכנית יעמדו במודל הכלכלי הייעודי יתוקצב סך של 50 מיליון ₪ נוספים, כך שבמקרה זה תקציב הפעילות בפרק זה יעמוד על סך של 350 מיליון ש"ח.

3.ג.ב. פרויקטים

3.ג.ב.1. מחלף עיסוויה

להנחות את משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, להקצות סך של עד 156 מיליון ₪ מתקציבו בהרשאה להתחייב בשנת 2024 (בכפוף לדו"ח בקרה), לטובת יצירת הפרדה מפלסית של כביש 1 וכביש 437 וצומת הכניסה עם הכפר עיסוויה.

3.ג.ב.2. מחלף עטרות

אגף התקציבים ומשרד התחבורה יבחנו את הצורך בתקצוב לתכנון ולביצוע המחלף לאור בדיקת כדאיות כלכלית ובהתאם לדוח חברת בקרה.

3.ג.ב.3. כביש הטבעת המזרחית להנחות את משרד התחבורה והבטיחות בדרכים לבצע תכנון וקידום זמינות בכביש האמריקאי הצפוני ותכנון מפורט לביצוע של כביש טבעת מזרחית - מרכז (צור באהר) בשנים 2023-2024 בעלות של 230 מיליון ש"ח בפריסה שווה בהרשאה להתחייב כמפורט להלן: משרד התחבורה יקצה סך של 190 מלש"ח מתקציב פרויקטים שתוקצבו לביצוע חלקי בחומש דרכים כפי שישוכם בין משרד התחבורה למשרד האוצר, וסך של 40 מלש"ח יוקצו מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2 שלהלן.

תקציב - לצורך מימון פרק זה, וכמפורט לעיל, משרד התחבורה יקצה סך של עד 346 מיליון ש"ח בפריסה שווה בשנים 2023-2024 וסך של 40 מיליון ש"ח יוקצה מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2 שלהלן בשנת 2023. תקציב הפעילות בפרק זה יעמוד על סך של 386 מיליון ש"ח.

מנגנון ביצוע לפרקים כבישים תומכי תחבורה ציבורית ופרויקטים - להקים צוות משנה אשר תפקידיו כאמור בסעיף 4.ד להלן , בראש הצוות יעמוד מנכ"ל משרד התחבורה או מי מטעמו ובהשתתפות ראש רשות תחבורה ציבורית או מי מטעמו, מנכ"ל משרד ירושלים ומסורת ישראל או מי מטעמו, הממונה על התקציבים במשרד האוצר או מי מטעמו, מנכ"ל עיריית ירושלים או מי מטעמו, מנכ"ל צוות תכנית אב לתחבורה, או מי מטעמו ומנכ"ל חברת מוריה או מי מטעמו.

ג.3.ג. תחבורה ציבורית

מתוך הכרה בצורך הדחוף להביא לשיפור במצב התחבורה הציבורית במזרח ירושלים, להנחות את משרד התחבורה לפעול להרחבת היקף הסיוע לפיתוח התחבורה הציבורית במזרח ירושלים באמצעות השקעה בתשתיות וכן בשיפור שירות התחבורה הציבורית ולקדם תכנית קווי שירות כוללת במזרח ירושלים, כולל בחינה של קווי השירות הקיימים והאפשרויות לייעולם. להנחות את משרד התחבורה לתקצב לתכנון וביצוע את מסופי התחבורה הציבורית מעבר זיתים וכן מעבר רחל בסך כולל של כ-20 מיליון ש"ח בפריסה שווה על פני שנות התכנית, מתקציבו. להנחות את משרד התחבורה לבחון את שיפור השירות במזרח ירושלים בין היתר באמצעות תוספת תחנות אוטובוס, השקעה באמצעים טכנולוגיים באוטובוסים ואמצעי כרטוס נוספים וכן באמצעות איחוד מפעילי התחבורה הציבורית במזרח העיר.

תקציב - לצורך מימון פרק זה, משרד התחבורה יקצה סך של 20 מיליון ש"ח מתקציבו, בפריסה שווה על פני שנות התכנית, וסך של 20 מיליון ש"ח יוקצה מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2 שלהלן בפריסה שווה על פני שנות התכנית. תקציב הפעילות בפרק זה יעמוד על סך של 40 מיליון ש"ח לכל שנות התכנית.

מנגנון ביצוע לפרק תחבורה ציבורית - להקים צוות משנה אשר תפקידיו כאמור בסעיף 4.ד להלן , בראש הצוות יעמוד ראש רשות תחבורה ציבורית או מי מטעמו, ובהשתתפות מנכ"ל משרד ירושלים ומסורת ישראל או מי מטעמו, הממונה על התקציבים במשרד האוצר או מי מטעמו, מנכ"ל עיריית ירושלים או מי מטעמו ומנכ"ל צוות תכנית אב לתחבורה או מי מטעמו.

ג.3.ד. אנרגיה מקיימת

במסגרת התכנית, כצעד משלים להחלטה 1515 ועל מנת לתמוך במעבר לאנרגיה מקיימת ומימוש פרויקטים להתייעלות באנרגיה, ייצור אנרגיה מתחדשת ותחבורה חשמלית לטובת רווחת תושבי מזרח ירושלים, להנחות את צוות היישום לפרק זה, כהגדרתו להלן, לגבש תכנית לסיוע בקידום התחומים המפורטים להלן בכפוף לדיני התכנון והבניה, ולקדם את יישום התכנית באמצעות משרד ירושלים ומסורת ישראל. משרד ירושלים ומסורת ישראל יפעל ליישום התכנית באמצעות עיריית ירושלים ובכפוף לכל דין.

ג.3.ד.1. סיוע בהקמת אמצעי הצללה וקירויים במרחב הציבורי הכוללים אנרגיה מתחדשת.

ג.3.ד.2. סיוע בהקמת מתקני אגירה וייצור על מנת לשפר את אמינות האספקה ורשת החשמל במזרח ירושלים.

ג.3.ד.3. סיוע בהקמת עמדות טעינה לרכב חשמלי במרחב הציבורי וסיוע במעבר של תחבורה ציבורית ורכבי שירות במזרח ירושלים להנעה חשמלית או לתחליפי דלקים.

ג.3.ד.4. סיוע בהחלפה, שדרוג, תכנון וייעול מערכות אקלום ומערכות תאורה במוסדות ציבור ובמרחב הציבורי של מזרח ירושלים.

ג.3.ד.5. סיוע בהקמת/בתמיכה במיזמים אשר יאיצו מעבר לאנרגיה מקיימת במגזר הביתי ובמגזר העסקי במזרח ירושלים.

תקציב - לצורך מימון פרק זה, יקצה משרד האנרגיה סך של 5 מיליון ש"ח מתקציבו בפריסה שווה על פני שנות התכנית, וסך של 5 מיליון ש"ח יוקצו מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2 שלהלן על ידי משרד האוצר בפריסה שווה על פני שנות התכנית; הממשלה רושמת לפנייה את הודעת עיריית ירושלים כי תקצה לטובת יישום סעיף זה סכום של 4 מיליון ש"ח לפחות. תקציב הפעילות בפרק זה יעמוד על סך של 14 מיליון ש"ח לכל שנות התכנית.

מנגנון יישום לפרק אנרגיה מקיימת - להקים צוות משנה אשר תפקידיו כאמור בסעיף ד.4 להלן. הרכב הצוות: מנכ"ל משרד ירושלים ומסורת ישראל (יו"ר), מנכ"ל משרד האנרגיה והתשתיות, הממונה על התקציבים במשרד האוצר ומנכ"ל עיריית ירושלים או מי מטעמם. התקציבים יועברו לעירייה בהתאם לתבחינים ולמטרות שיקבעו על ידי הצוות בהסכמת כל חבריו ובכפוף לכל דין, והצוות יפקח אחר יישום הפרוייקטים שאושרו על ידו.

ג.3.ה. חשמל

להנחות את משרד ירושלים ומסורת ישראל בהתייעצות עם משרד האנרגיה והתשתיות לפעול לקידום תוכנית לשיפור אמינות אספקת החשמל ואיכות השירות לתושבי מזרח ירושלים, וזאת באמצעות עיריית ירושלים ובכפוף לכל דין.

תקציב - לצורך מימון פרק זה יקצה משרד האנרגיה סך של 1.5 מיליון ש"ח מתקציבו בפריסה שווה על פני שנות התכנית וסך של 1.5 מיליון ש"ח יוקצו מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2 שלהלן בפריסה שווה על פני שנות התכנית. תקציב הפעילות בפרק זה יעמוד על סך של 3 מיליון ש"ח לכל שנות התכנית.

מנגנון יישום לפרק חשמל: הצוות שהוקם לפי סעיף 8א בהחלטת ממשלה 1515 ימשיך לפעול. יישום פרק זה ילווה על ידי הצוות האמור, המורכב ממנכ"ל משרד ירושלים ומסורת ישראל (יו"ר), מנכ"ל משרד האנרגיה והממונה על התקציבים במשרד האוצר, החשב הכללי במשרד האוצר, יו"ר רשות החשמל ומנכ"ל עיריית ירושלים או מי מטעמם. התקציבים יועברו לעירייה בהתאם לתבחינים ולמטרות שיקבעו על ידי הצוות בהסכמת כל חבריו ובכפוף לכל דין, והצוות יפקח אחר יישום המהלכים שאושרו על ידו.

ג.3.1. ביוב

לרשום את הודעת הממונה על תאגידי המים והביוב כי הנחה את חברת הגיחון בע"מ (תאגיד המים הביוב של ירושלים) להמשיך ולבצע פרויקטי תשתיות ביוב במזרח ירושלים במסגרת תכנית העבודה הרב שנתית של התאגיד.

תקציב – הממשלה רושמת את הודעת רשות המים כי תקצה תקציב כולל של 20 מיליון ש"ח מתקציבה בפריסה שווה על פני שנות התוכנית (2024-2028) בהרשאה להתחייב עבור פרויקטי ביוב במזרח ירושלים בלבד, וזאת, בשיעור של עד 50% מעלות כל פרויקט. כמו כן סך של 20 מיליון ש"ח יוקצו מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2 שלהלן בפריסה שווה על פני שנות התוכנית. הסכומים מתקציב רשות המים והתקציב האמור בסעיף ה.2 שלהלן יוקצו בחלקים שווים ובהתאם לנהלי רשות המים. תקציב הפעילות בפרק זה יעמוד על סך של 40 מיליון ש"ח לכל שנות התכנית.

ג.4. תכנון

ג.4.א. תכנון סטטוטורי:

להנחות את משרד ירושלים ומסורת ישראל להקים צוות משנה לפרק זה, אשר יפעל לגיבוש וליישום תכניות שמטרתן לספק מענה תכנוני ראוי ומותאם למציאות הקיימת במזרח ירושלים, בדגש על התמודדות עם האתגרים הייחודיים של מזרח העיר, בתיאום עם עיריית ירושלים, בתחומים הבאים:

ג.4.א.1. הגדלת מספר יחידות הדיור המאושרות למגורים לפחות ב- 2,000 דירות

בממוצע לשנה וזאת בעיקר במסגרת של תוכניות מתאר מפורטות שנגזרות מתוכניות האב ותוכניות להתחדשות עירונית (פינוי בינוי ואינפילים) הכוללות עירוב שימושים וטיוב ושדרוג של השלד הציבורי (דרכים, שטחים פתוחים, שטחים למוסדות ציבור, הפרשות מבונות לצרכי ציבור).

ג.4.א.2. קידום תוכניות לפיתוח אזורי תעשייה, תעסוקה ומסחר במזרח ירושלים.

ג.4.א.3. להנחות את המרכז למיפוי ישראל לקדם הכנת מפות לצורך הליך הסדר

קרקעות, כך שהמפות יושלמו לא יאוחר מהרבעון ה-4 של שנת 2028.

תקציב - לצורך מימון פרק זה, יוקצו מתוך הסכום בסעיף ה.2 שלהלן סך של 27 מיליון ש"ח בפריסה שווה על פני שנות התכנית. הממשלה רושמת את הודעתה של עיריית ירושלים לפיה

העירייה תקצה 5 מיליון ש"ח מתקציבה לפרק זה. תקציב הפעילות בפרק זה יוקצו סך של 32 מיליון ₪ על פני שנות התכנית.

מנגנון יישום לפרק תכנון סטטוטורי - להקים צוות משנה אשר תפקידו כאמור בסעיף 4.ד. הרכב הצוות: מנכ"ל משרד ירושלים ומסורת ישראל (יו"ר), מנכ"ל משרד הכלכלה והתעשיה, מנכ"ל המרכז למיפוי ישראל, נציג רשות מקרקעי ישראל, הממונה על התקציבים במשרד האוצר, יו"ר הוועדה המחוזית ירושלים, מנכ"ל עיריית ירושלים, או מי מטעם.

למען הסר ספק, אין באמור בסעיף 4.ג.א כדי לגרוע משיקול דעת מוסדות התכנון.

ג.4.ב. מבני ציבור

להנחות את משרד ירושלים ומסורת ישראל לפעול בשיתוף עם עיריית ירושלים ובכפוף לכל דין לקידום תכנון והקמת מבני ציבור כגון מרכזי חיים, מבני ציבור רב תכליתיים, מבני רווחה וקהילה, הרחבת אולמות ספורט וספריות בבתי ספר כך שיעניקו שירות שכונתי, לטובת שיפור מתן השירותים העירוניים והציבוריים ברחבי שכונות מזרח העיר בתחומים הבאים:

ג.4.ב.1. קידום תכנון סטטוטורי ככל שנדרש והקמה של לפחות 2 מבני ציבור

גדולים ו/או רב תכליתיים.

ג.4.ב.2. הרחבה / הוספה של לפחות 2 ספריות / אולמות / מסגרות רווחה/

מועדונים למבנים קיימים או מתוכננים כך שיספקו שירות שכונתי.

תקציב – לצורך מימון פרק זה, יוקצה מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2. שלהלן סך של 50 מיליון ₪, בפריסה שווה על פני שנות התכנית. הממשלה רושמת את הודעתה של עיריית ירושלים לפיה העירייה תקצה סך של 50 מיליון ש"ח מתקציבה לפרק זה. תקציב הפעילות בפרק זה יעמוד על סך של 100 מיליון ש"ח על פני שנות התכנית.

מנגנון יישום לפרק מבני ציבור - להקים צוות משנה אשר תפקידו כאמור בסעיף 3.ד. להלן. הרכב: מנכ"ל משרד ירושלים ומסורת ישראל (יו"ר) או מי מטעמו, הממונה על אגף תקציבים במשרד האוצר או מי מטעמו, יו"ר הוועדה המחוזית ירושלים או מי מטעמו, ומנכ"ל עיריית ירושלים או מי מטעמו.

למען הסר ספק, אין באמור בסעיף 4.ג.ב. כדי לגרוע משיקול דעת מוסדות התכנון.

ג.5. שירותים לתושב

ג.5.א. בריאות:

להנחות את משרד הבריאות לפעול לצמצום הפערים הקיימים במזרח העיר בתחום הבריאות, תוך התמקדות בנושאים הבאים: שירותי קהילה, לרבות רפואה ראשונית, רפואה יועצת ושירותי בריאות הנפש, בריאות בשנות החיים הראשונות – לרבות הרחבת מספר טיפות החלב והיחידות ההתפתחותיות, וחיזוק מערך האשפוז של בתי החולים, לרבות בתחום בריאות הנפש.

משרד הבריאות יקים צוות תכנון בין-משרדי (להלן - "צוות התכנון") בראשות סמנכ"לית בכירה לתכנון אסטרטגי וכלכלי במשרד הבריאות ובשותפות הרופאה המחוזית בלשכת הבריאות ירושלים, נציג משרד ירושלים, סמנכ"ל קהילה בעיריית ירושלים והממונה על התקציבים במשרד האוצר, או מי מטעמם, שתפקידו לגבש בתוך 150 ימים מהחלטה זו תכנית מערכתית אופרטיבית רב שנתית (להלן - תכנית העבודה בתחום הבריאות) לשיפור במצב שירותי הבריאות במזרח ירושלים, נוכח הפערים כאמור לעיל, ובקשר עם התחומים המפורטים לעיל ויקבע עבור כל אחד מהתחומים המפורטים לעיל יעדים תהליכיים ותוצאתיים. התכנית תובא לאישור צוות המשנה לפרק הבריאות ותפורסם לציבור לאחר אישורה. לצורך יישום ההחלטה ימונה פרויקטור ייעודי מתקציב התוכנית. במסגרת תכנית העבודה בתחום הבריאות יגובשו תכניות בנושאים הבאים:

ג.א.5.1. לצורך הרחבת וחיזוק שירותי הבריאות בקהילה במזרח ירושלים וגיבוש

מענה מותאם לנושא מתן שירותי בריאות שלא בהפעלה ישירה, הרחבת שירותי הרפואה הראשונית והיעצות לרבות התייחסות למחסור בכוח האדם באלו ובשירותי בריאות הנפש, יוקם צוות משימה משרדי בראשות סמנכ"ל פיקוח על קופות חולים במשרד הבריאות ובהשתתפות אגף התקציבים במשרד האוצר, עיריית ירושלים, קופות החולים ומשרד ירושלים או מי מטעמם שיגיש המלצותיו לתכנית אופרטיבית כולל מנגנוני יישום תוך 120 יום לצוות התכנון. לצורך מימוש המלצות צוות משימה זה יוקצה ממסגרת התקציב הכללית בפרק זה, מהסכומים המפורטים תחת סעיף ג.א.5.3. להלן סך של 53 מיליון ש"ח.

ג.א.5.2. לצורך חיזוק מערך האשפוז ושיפור רמת הרפואה בבתי החולים במזרח

העיר, לרבות בתחום בריאות הנפש, יוקם צוות משימה בראשות סמנכ"ל תקצוב, תכנון ותמחור במשרד הבריאות או מי מטעמו שיגיש המלצותיו לתכנית אופרטיבית כולל מנגנוני יישום תוך 120 יום לצוות התכנון. כחלק כך, הצוות יבחן היתכנות לתמיכה בבית מאזן והצעדים הנדרשים לכך. לצורך מימוש המלצות צוות זה יוקצה ממסגרת התקציב הכללית בפרק זה, מהסכומים המפורטים תחת סעיף ג.א.5.3. להלן, סך של 14 מיליון ש"ח.

ג.א.5.3. לצורך קידום נושא הבריאות בגיל הרך יקודמו התכניות הבאות: בינוי

תחנת טיפות חלב ויחידות התפתחותיות, הפעלת תכניות התערבות ייעודיות, איתור מוקדם במסגרות החינוך וביצוע הדרכות להורים. הממשלה רושמת לפנייה את הודעת עיריית ירושלים שלפיה היא תתקצב את תחום התשתיות והמבנים, לרבות בינוי 3 תחנות טיפת חלב חדשות ושיפוץ מרכזים לגיל הרך בעלות של 18.5 מיליון ש"ח, כמו כן, יוקצה סך של 13 מיליון ש"ח מתקציב תכנית החומש בתחום הבריאות.

תקציב – לצורך מימון פרק זה יקצה משרד הבריאות סך של 40 מיליון ש"ח מתקציבו, וסך של 40 מיליון ש"ח יוקצה מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2 שלהלן. התקציב בגובה 80 מיליון ש"ח כאמור יוקצה בחלוקה שווה בין משרד הבריאות ומשרד האוצר, בפריסה שווה בשנים 2024-2028, כך שיוקצו 16 מיליון ש"ח מדי שנה. תקציב זה יוקצה על פי הפירוט בסעיפים ג.1.5, ג.2.5, ג.3.5, וצוות התכנון יוכל לאשר שינוי של חלוקת התקציב בין הסעיפים האמורים, וזאת, בהסכמה בין כל חבריו, והכל בכפוף לכל דין. במקרה של חוסר הסכמה, תועבר ההכרעה לצוות המשנה. הממשלה רושמת את הודעתה של עיריית ירושלים, לפיה העירייה תקצה סכום של 18.5 מיליון ש"ח מתקציבה לפרק זה. תקציב הפעילות בפרק זה, יעמוד על סך של 98.5 מיליון ש"ח על פני שנות התכנית.

מנגנון יישום לפרק בריאות - להקים צוות משנה אשר תפקידו כאמור בסעיף ד.4 להלן. הרכב הצוות: מנכ"ל משרד הבריאות (יו"ר), מנכ"ל משרד ירושלים ומסורת ישראל, הממונה על התקציבים באוצר, החשב הכללי במשרד האוצר ומנכ"ל עיריית ירושלים או מי מטעמם.

ג.5.ב. רווחה:

להנחות את משרד הרווחה לפעול להענקת שירותי רווחה מותאמים ומקיפים שיביאו לצמצום פערים, באמצעות השקעה בנושאים הבאים, ובכפוף למסגרת התקציב המפורטת מטה:

ג.5.ב.1. חיזוק הון אנושי - משרד הרווחה והביטחון החברתי ימשיך את הקצאת 30 העובדים הסוציאליים המיועדים להשמה במזרח ירושלים שניתנו בהחלטה 1775 גם עבור השנים 2024-2028.

ג.5.ב.2. פיתוח רצף מענים לאיתור וטיפול בנוער וצעירים בסיכון – קבלת מענה פרטני קבוצתי או קהילתי, יתאפשר בהתאם לצורך, ל-500 מקבלי שירות נוספים בשנה.

ג.5.ב.3. טיפול ומניעת מצבי אלימות במשפחה – בהתאם לצורך, יתאפשר גידול של לפחות 20% במספר הפניות לאגף על רקע אלימות במשפחה.

ג.5.ב.4. הרחבת מענים לילדים בסיכון, בדגש על התערבות מוקדמת בגילאי לידה עד 6 – איתור 350 ילדים בסיכון ובני משפחותיהם בשנה, ושילוב 20% מתוכם במסגרות בקהילה.

ג.5.ב.5. תגבור סל תכניות רווחה עבור תושבים וותיקים ובני משפחותיהם, אנשים עם מוגבלויות ובני משפחותיהם, אנשים המתמודדים עם עוני, ועוד. הקצאת התקציב וקביעת המדדים יעשה בתיאום בין משרד הרווחה לעיריית ירושלים.

תקציב - לצורך מימון פרק זה משרד הרווחה יקצה סך של 20 מיליון ש"ח מתקציבו בפריסה שווה על פני שנות התכנית, וסך של 70 מיליון ש"ח יוקצו מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2 שלהלן בפריסה שווה על פני שנות התכנית. הממשלה רושמת את הודעתה של עיריית ירושלים, לפיה העירייה תקצה סכום של 30 מיליון ש"ח לפרק זה. תקציב הפעילות בפרק זה יעמוד על סך של 120 מיליון ש"ח על פני שנות התכנית.

מנגנון יישום לפרק רווחה - להקים צוות משנה אשר תפקידיו כאמור בסעיף ד.4 להלן. הרכב הצוות: מנכ"ל משרד ירושלים ומסורת ישראל (יו"ר), הממונה על התקציבים במשרד האוצר, מנכ"ל משרד הרווחה, מנכ"ל עיריית ירושלים, או מי מטעמם.

ג.5.ג. קיימות

להנחות את המשרד להגנת הסביבה לפעול לגיבוש ויישום תכנית בנושאים אלה:

ג.5.ג.1. חינוך וקהילה

ג.5.ג.1.א. העלאת המודעות הסביבתית לנושאי קיימות וסביבה באמצעות ביצוע פעילויות חינוך והסברה במוסדות חינוך פורמליים, חינוך לא פורמלי וקהילה, בתיאום עם משרד החינוך.

ג.5.ג.1.ב. להנחות את המשרד להגנת הסביבה לפנות אל הנהלת הקרן לשמירת הניקיון בבקשה לבחון הקצאת סך של 10,000,000 ש"ח לצורך יישום סעיף ג.5.ג.1.א. והכל בהתאם לחוק שמירת הניקיון תשמ"ד-1984 והתקנות על פיו.

ג.5.ג.1.ג. בהמשך לאמור, להנחות את המשרד להגנת הסביבה לפעול, בכפוף לאישורה של הנהלת הקרן לשמירת הניקיון את הקצאת הסכום האמור, ליישום סעיף ג.5.ג.1.א.

ג.5.ג.2. בכפוף לאמור בסעיף ג.5.ג.3 ובכפוף לאישורה של הנהלת הקרן לשמירת הניקיון את הסכומים המפורטים בסעיף האמור, על-מנת לצמצם פערים תברואתיים ופערי שירות בין מזרח העיר למערבה, להנחות את המשרד להגנת הסביבה לפעול לגיבוש ויישום תכנית בנושאים אלה:

ג.5.ג.2.א. פסולת ביתית

ג.5.ג.2.א.1. התקנת פחים טמוני-קרקע באזורים במזרח העיר ירושלים בהם טרם הותקנו.

ג.5.ג.2.א.2. תכנון טרם ביצוע של תחנת מעבר לפסולת ביתית בדרום מזרח העיר.

ג.5.ג.2.א.3. ככל שתושלם ותאושר תכנית כאמור בסעיף, ג.5.ג.2.א.2 לעיל – יוטל על המשרד להגנת הסביבה להגיש לממשלה את המלצתו לגבי אופן יישום התכנית.

ג.5.ג.2.א.4. פעולות הסברה להעלאת המודעות לנושא הניקיון והשמירה על המרחב הציבורי ושיתוף הציבור במהלכים המתוכננים בתחום הפסולת הביתית כמפורט בתכנית.

ג.5.ג.2.ב. שיקום שטחים ציבוריים מופרים

ג.5.ג.2.ב.1 שיקום ופינוי מפגעי פסולת קיימים – סיוע לשם הסרת מפגעים ושיקום שטחים לטובת שטחים ציבוריים פתוחים, בדגש על תכנון וביצוע פרויקטים סביבתיים.

ג.5.ג.2.ב.2 ביצוע פרויקט לטיפול במפגעי פסולת במתחם ב"יער השלום", בהתאם לתכנית שהושלמה על-פי החלטת ממשלה מס' 2684, ואשר טרם הוצאה לפועל.

ג.5.ג.3 להנחות את המשרד להגנת הסביבה כי בכפוף ולאחר אישור התיקון לחוק שמירת הניקיון באופן שיכלול טיפול במפגעי פסולת והקמת תשתיות לטיפול בפסולת במטרות חשבון היטל ההטמנה בקרן לשמירת הניקיון, ובכפוף להוראותיו, יפנה המשרד להגנת הסביבה אל הנהלת הקרן לשמירת הניקיון בבקשה להקצאת הסכומים לטובת יישום סעיפים ג.5.ג.2.א.1., ג.5.ג.2.א.2, ג.5.ג.2.א.4 ו-ג.5.ג.2.ב. בהחלטה זו. הבקשה תוגש לקרן על בסיס התכנית המפורטת שתוצג לה, והכל בהתאם לחוק שמירת הניקיון והתקנות על פיו. להלן פירוט הסעיפים והסכומים לגביהם יפנה המשרד אל הקרן לאחר התיקון האמור:

- א. עבור סעיף ג.5.ג.2.א.1 – סך של 56,400,000 ש"ח
- ב. עבור סעיף ג.5.ג.2.א.2 – סך של 600,000 ש"ח
- ג. עבור סעיף ג.5.ג.2.א.4 – סך של 5,000,000 ש"ח
- ד. עבור סעיף ג.5.ג.2.ב.1 – סך של 4,000,000 ש"ח
- ה. עבור סעיף ג.5.ג.2.ב.2 – סך של 4,000,000 ש"ח

ג.5.ג.4. פלייסמייקינג

להנחות את משרד ירושלים ומסורת ישראל לבצע לפחות 90 פרויקטי "פלייסמייקינג" לשיפור והחייאת המרחב הציבורי, אשר ניתנים לביצוע בטווח המידי ולפי דין ללא צורך בתכנון סטטוטורי, על מנת לתת מענה לצרכים היומיומיים של התושבים ולעודד שימוש במרחב.

תקציב-

לצורך מימון סעיף ג.5.ג.4 יוקצה סך של 9.25 מיליון ש"ח מתוך הסכום האמור בסעיף ג.5.ג.2, בפריסה שווה על פני שנות התכנית מתוך הסכום האמור בסעיף ג.5.ג.2. תקציב הפעילות בפרק זה, יעמוד על סך של 89.25 מיליון ש"ח על פני שנות התכנית. מנגנון יישום לנושא זה- יוקם צוות משנה לפרק זה אשר תפקידיו כאמור בסעיף ג.5.ג.3 להלן. הרכב הצוות: מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה (יו"ר), מנכ"ל משרד ירושלים ומסורת ישראל, הממונה על התקציבים במשרד האוצר, ומנכ"ל עיריית ירושלים או מי מטעמם, ולעניין סעיף ג.5.ג.3 גם מנכ"ל משרד החינוך או מי מטעמו.

ג.5.ד. מרחב ציבורי:

להנחות את משרד ירושלים ומסורת ישראל לקדם וליישם תכניות לשיפור ולשידרוג מרחבי הציבור בשכונות מזרח ירושלים במטרה ליצור מרחב ציבורי נעים ובטוח לטובת כלל התושבים, וזאת, באמצעות עיריית ירושלים ובכפוף לכל דין.

התכניות יכללו, בין היתר, את הפעולות הבאות :

- ג.5.ד.1. פיתוח והקמה של לפחות 7 פרקים / שטחי פנאי ונופש שכונתיים.
- ג.5.ד.2. שדרוג של לפחות 20 רחובות בכל השכונות, כולל: ריבוד כבישים, ביצוע ושדרוג מעברי הולכי רגל, שיפור התאורה, הקמת תשתיות ניקיון, תשתיות ניקוז, חניונים ומעגלי תנועה.
- ג.5.ד.3. פינוי פסולת בניין ושיקום האתרים המפונים.
- ג.5.ד.4. השלמת הכנת סקר טבע עירוני, מעברים אקולוגיים ואיתור פסולת בשטחים הפתוחים.

יובהר כי תקצוב הפרויקטים בפועל יתבצע לאחר השלמת התהליכים התכנוניים הנדרשים ע"י עיריית ירושלים.

תקציב - לצורך מימון פרק זה, יוקצה מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2. שלהלן סך של 40 מיליון ש"ח בפריסה שווה על פני שנות התכנית. הממשלה רושמת את הודעתה של עיריית ירושלים לפיה העירייה תקצה סכום של 375 מיליון ש"ח מתקציבה לפרק זה. תקציב הפעילות בפרק זה, יעמוד על סך של 415 מיליון ש"ח על פני שנות התכנית.

מנגנון יישום לפרק מרחב ציבורי - להקים צוות משנה אשר תפקידיו כאמור בסעיף ד.4. להלן. הרכב : מנכ"ל משרד ירושלים ומסורת ישראל (יו"ר), הממונה על אגף תקציבים במשרד האוצר, ומנכ"ל עיריית ירושלים או מי מטעם.

ג.5.ה. תרבות קהילתית ופנאי

להנחות את משרד ירושלים ומסורת ישראל לפעול לחיזוק פעילות התרבות הקהילתית והפנאי במזרח העיר, כמפורט להלן :

- ג.5.ה.1. יצירת שגרת פעילות תרבות קהילתית ופנאי למשפחות צעירות ונוער בכל המינהלים הקהילתיים.
- ג.5.ה.2. ביצוע 50 פעולות תרבות קהילתיות ופנאי משמעותיות (הצגות, מופעים, טורנירים) לפחות, מידי שנה.

תקציב - לצורך מימון פרק זה משרד ירושלים ומסורת ישראל יקצה סך של 10 מיליון ש"ח מתקציבו בפריסה שווה על פני שנות התכנית וסך של 10 מיליון ש"ח יוקצו מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2 שלהלן בפריסה שווה על פני שנות התכנית. הממשלה רושמת את הודעת עיריית ירושלים לפיה העירייה תקצה סכום של 7 מיליון ₪ מתקציבה לפרק זה. תקציב הפעילות בפרק זה, יעמוד על סך של 27 מיליון ש"ח לכל שנות התכנית.

מנגנון יישום לפרק תרבות וספורט - להקים צוות משנה אשר תפקידיו כאמור בסעיף ד.4 להלן. הרכב : מנכ"ל משרד ירושלים ומסורת ישראל (יו"ר), הממונה על אגף תקציבים במשרד האוצר, ומנכ"ל עיריית ירושלים או מי מטעמם.

ג.5.ו.1. בטחון אישי:

במטרה להגביר את הנוכחות ותחושת הביטחון האישי בשכונות מזרח ירושלים יפעל המשרד לביטחון לאומי להגברת הנוכחות באמצעות משטרת ישראל והרשות הלאומית לביטחון קהילתי, ובין היתר באמצעות הפעולות הבאות :

ג.5.ו.1. לקבוע כי על אף האמור בסעיף 2(ב) להחלטת ממשלה מס' 4388 מיום 20.12.2018 שעניינה עדכון תוכניות למניעת אלימות ולמאבק בסמים ובאלכוהול ברשויות המקומיות", ובסעיף 13(ג) להחלטת ממשלה מס' 1848 מיום 24.6.2010 שעניינה מתכונת להפעלת שיטור עירוני בישראל – רפורמה בתחום הביטחון האישי, המשרד לביטחון לאומי - באמצעות מנהלת מערכי אכיפה עירוניים - יפעל להגדלת מספר השוטרים והפקחים המסייעים במערך האכיפה העירוני בירושלים, לרבות בשכונות מזרח ירושלים (מרחב קדם), אשר ייועדו להפעלה במרחב קדם כך שסך כח האדם שיוקצה למערך האכיפה העירוני לא יעמוד על יותר מ-180 שוטרים ופקחים. היקף השוטרים והפקחים אשר יתווספו, והיחס ביניהם, יקבע בהתייעצות בין מנכ"ל המשרד לביטחון לאומי, משטרת ישראל ואגף תקציבים במשרד האוצר. הממשלה רושמת בפניה את הודעת עיריית ירושלים כי העיריה תתקצב את תוספת הפקחים, כאמור. יובהר, כי לאחר תום תוקפה של ההחלטה המשרד יהיה רשאי להפחית את מספר השוטרים ומספר הפקחים המסייעים שהוקצו כאמור, בהתאם לכללים שיהיו תקפים במועד זה בעניין היקף כוח האדם במערכי האכיפה העירוניים.

ג.5.ו.2. להנחות את המשרד לביטחון לאומי לפעול לבצע עבודת מטה לעניין בחינת התבחינים המקצועיים הנוגעים לאבטחת מוסדות חינוך בשכונות מזרח ירושלים.

ג.3.1.5. להנחות את המשרד לביטחון לאומי לפעול באמצעות משטרת ישראל לחיזוק תחושת הביטחון האישי ולהגברת הנוכחות והמשילות על ידי הפעולות המפורטות בסעיף זה:

ג.3.1.5.א. לקדם תכנון של נקודות משטרה.

ג.3.1.5.ב. לקדם תכנון והקמה של נקודת משטרה כחלק ממרכז שירות משולב בגיבל מוכבר.

ג.3.1.5.ג. להרחיב את פרויקט "מבט לירושלים" – פריסת מצלמות בנקודות חיכוך ובצירים ראשיים לשיפור הביטחון האישי, ושימוש בכלי אנליטיקה לשיפור יכולות לניהול אירועים המחייבים מעורבות משטרה.

ג.3.1.5.ד. גיבוש והפעלת תוכניות ייעודיות עבור נקודות או יחידות משטרה הממוקמות בשכונות מזרח ירושלים לצורך חיזוק הביטחון האישי והגברת האמון בין משטרת ישראל לבין התושבים, תוך מתן מענה להיבטים קהילתיים ולצרכים הייחודיים בשכונות אלו.

ג.4.1.5. להנחות את המשרד לביטחון לאומי לפעול באמצעות הרשות הלאומית לביטחון קהילתי להרחבת תכניות הרשות המקומית למניעת אלימות וכן למאבק בשימוש בסמים ובאלכוהול בתחומה ובכלל זה הרחבת המערכים הטכנולוגיים במרחב הציבורי בהתאם לתכנית שתגובש במשרד בנושא.

ג.5.1.5. לרשום את הודעת עיריית ירושלים כי תסייע באיתור שטח מתאים להקמת נקודת המשטרה על ידי משטרת ישראל ותשתף פעולה בקידום הליכי התכנון והגשתם למוסדות התכנון המוסמכים.

למען הסר ספק, אין באמור בסעיף זה כדי לגרוע משיקול דעת מוסדות התכנון.

תקציב - לצורך מימון פרק זה, המשרד לביטחון לאומי יקצה סך של 55 מיליון ש"ח מתקציבו, וסך של 55 מיליון ש"ח יוקצה מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2 שלהלן. התקציב בגובה 110 מיליון ש"ח כאמור יוקצה בחלוקה שווה בין המשרד לביטחון לאומי ומשרד האוצר, על פי הפריסה הבאה: שנת 2024 – 57.2 מיליון ש"ח, שנת 2025 – 43.2 מיליון ש"ח; שנים 2026-2028 – 3.2 מיליון ש"ח מדי שנה.

הממשלה רושמת את הודעתה של עיריית ירושלים, לפיה העיריה תקצה סכום של 10 מיליון ש"ח מתקציבה לפרק זה. תקציב הפעילות בפרק זה יעמוד על סך של 120 מיליון ש"ח לכל שנות התכנית.

מנגנון יישום לפרק בטחון אישי - יוקם צוות משנה לפרק זה אשר תפקידיו כאמור בסעיף ד.4 הרכב הצוות: מנכ"ל המשרד לביטחון לאומי (יו"ר), מנכ"ל המשרד לירושלים ומסורת ישראל, הממונה על התקציבים במשרד האוצר, ומנכ"ל עיריית ירושלים או מי מטעמם. הצוות יגבש ויאשר תכנית עבודה רב שנתית תוך 90 יום ממועד אישור החלטה זו.

ג.5.2. יוזמות מקומיות

ג.5.1. להנחות את משרד ירושלים ומסורת ישראל לקדם פרויקטים מקומיים לטובת שיפור המענים החברתיים הניתנים לתושבי מזרח ירושלים באמצעות ארגוני חברה אזרחית הפועלים במזרח העיר או באמצעות ארגוני חברה אזרחית הפועלים אל מול החברה הערבית בישראל ומעוניינים לפעול במזרח העיר ירושלים; בחירת הפרויקטים, בחינת האפקטיביות שלהם והצבת היעדים והמדדים להם ייעשו בשיתוף עם אגף תקציבים.

ג.5.2. המשרד יהיה רשאי להתקשר בכפוף לכל דין עם גורמים חיצוניים, לרבות ארגוני חברה אזרחית לטובת שיפור המענים החברתיים ובכללם: פרויקטים שיש בהם לקדם הנגשה ומיצוי זכויות, לימודי השפה העברית, הנגשת ההשכלה הגבוהה, שיפור בתעסוקה וכל תחום אחר שיקבע על ידי ועדת המשנה כצורך חברתי רלוונטי שלא ניתן לו מענה.

תקציב – לצורך מימון פרק זה, יוקצו מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2 שלחן סך של 30 מיליון ש"ח בפריסה שווה על פני שנות התכנית, למשרד ירושלים ומסורת ישראל. מנגנון יישום לפרק יוזמות מקומיות – יוקם צוות משנה לפרק זה אשר תפקידו כאמור בסעיף ד.3 הרכב הצוות: מנכ"ל המשרד ירושלים ומסורת ישראל, הממונה על התקציבים במשרד האוצר, מנכ"ל עיריית ירושלים או מי מטעמם, הצוות יגבש ויאשר תכנית עבודה רב שנתית תוך 90 יום ממועד אישור החלטה זו.

ד. מנגנון ניהול ויישום התכנית

ד.1. לקבוע כי משרד ירושלים ומסורת ישראל יהא אחראי על ניהול ותכלול הפעולות ליישום כלל ההחלטה. מובהר כי אין באמור בסעיף זה או בהחלטה זו כדי לגרוע מסמכויות המשרדים.

ד.2. לצורך ביצועה של החלטה זו בכל סעיף בהחלטה שבו מוטלת אחריות הביצוע על משרד ירושלים ומסורת ישראל משרד ירושלים יאגם את התקציבים המוקצים בסעיף האמור לצורך יישום תפקידו.

ד.3. להקים ועדת היגוי עליונה לתכנית. חברי הועדה יהיו – מנכ"ל משרד ירושלים ומסורת ישראל (יו"ר), נציג משרד ראש הממשלה, הממונה על אגף התקציבים במשרד האוצר, החשב הכללי ומנכ"ל עיריית ירושלים, או מי מטעמם. תפקידי הועדה יהיו:

ד.3.א. הסטות תקציביות – ככל שבמהלך יישום החלטה זו ועדת ההיגוי העליונה תמצא כי קיים צורך בהסטת התקציב שמקורו בסעיף ה.2 בין הפרקים של החלטה זו בהתאם להתקדמות הביצוע, זמינות הביצוע ושיקולים מקצועיים נוספים, תמליץ הוועדה – בתיאום עם מנכ"ל המשרדים הנוגעים בדבר – לגורמים המוסמכים בהתאם לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, לבצע הסטות תקציב בין הפרקים באמצעות אגף התקציבים.

ד.3.ב. להכריע במחלוקות שיתעוררו במהלך היישום השוטף של ההחלטה, מקום שלא הגיעו לכדי פתרון במסגרת צוותי המשנה. למען הסר ספק מובהר, כי אין באמור כדי לגרוע מסמכויותיו של מי מחברי הוועדה או של גורמים אחרים לפי כל דין.

ד.3.ג. לזהות חסמים וקשיים ביישום התכנית ולפעול לפתרונם.

- אחת לשנה יציג משרד ירושלים ומסורת ישראל לוועדת ההיגוי העליונה סטטוס התקדמות התכנית וחסימים במימושה – ככל שיהיו.
- ד.4. להקים צוותי משנה ליישום התכנית כמפורט בסעיפי ההחלטה. אלא אם הוחלט במפורש אחרת בסעיפי ההחלטה דלעיל, תפקידי צוותי המשנה, יהיו:
- ד.4.א. גיבוש ואישור תכנית העבודה הרב שנתית של צוותי המשנה תוך 90 יום ממועד אישור החלטה זו. התכנית תכלול יעדים מדידים, ככל שלא נקבעו בהחלטה זו.
- ד.4.ב. גיבוש ואישור תכנית עבודה שנתית של צוותי המשנה לכל המאוחר עד חודש מרץ בכל שנה. בכל הקשור לתכנית העבודה של פרק חינוך, תכנית העבודה של שנת הלימודים העוקבת תגובש ותאושר עד חודש מאי.
- ד.4.ג. אישור ביצוע שינויים ועדכונים בתוכניות העבודה השנתיות המאושרות של צוותי המשנה, לרבות ביטול פרויקטים ואישור פרויקטים חדשים, והכל בהתאם לצרכים העולים מהשטח.
- ד.4.ד. סנכרון הפעילות בין משרדי הממשלה הנוגעים בדבר לבין עיריית ירושלים.
- ד.4.ה. צוותי המשנה יתכנסו פעמיים בשנה לפחות. בשנה הראשונה להפעלת התכנית יתכנסו צוותי המשנה לראשונה במהלך הרבעון הראשון לשנת העבודה.
- ד.4.ו. לשיבות צוותי המשנה יוזמנו לפי צורך נציגים נוספים ממשרדי הממשלה, מגופי העירייה הרלוונטיים ומומחים נוספים.
- ד.5. משרד ירושלים ומסורת ישראל רשאי להתקשר, בהתאם לכל דין, עם גוף חיצוני לטובת ביצוע מדידה והערכה לתוכנית. לצורך מימון סעיף זה משרד ירושלים ומסורת ישראל יקצה 1.25 מיליון ש"ח מתקציבו, בפריסה שווה על פני שנות התכנית, וסך של 1.25 מיליון ש"ח יוקצו מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2 שלהלן בפריסה שווה על פני שנות התכנית.
- ד.6. משרד ירושלים ומסורת ישראל רשאי להתקשר, בהתאם לכל דין, עם יועצים לטובת רכישת שירותים שונים לסיוע ביישום התכנית, ובכלל זה, שירותים בתחום שיתוף הציבור. לצורך מימון סעיף זה יקצה משרד ירושלים ומסורת ישראל סך של 5 מיליון ש"ח מתקציבו וסך של 5 מיליון ש"ח יוקצו מתוך הסכום האמור בסעיף ה.2 שלהלן בפריסה שווה על פני שנות התכנית.
- ד.7. לצורך ביצועה של החלטה זו משרדי הממשלה השותפים לתוכנית ועיריית ירושלים יעבירו למשרד ירושלים ומסורת ישראל את הנתונים הנדרשים לצורך מחקר מעקב ובקרה, בכפוף לכל דין.
- ד.8. בכל מקרה שבו משרד ירושלים ומסורת ישראל יידרש ליצירת קשר עם גורמים חיצוניים הנותנים שירות או עובדים עבור משרד אחר, משרד ירושלים ומסורת ישראל יעדכן על כך את המשרד הרלוונטי לתחום הפעילות המוצעת על ידו ויקבל את אישורו מראש. לא תבוצע כל פעילות בתחום אחריותו של משרד כלשהו ללא הסכמתו מראש.
- ד.9. משרד ירושלים ומסורת ישראל ידווח לממשלה על יישום החלטת הממשלה אחת לשנה, בסמוך ליום ירושלים.
- ה. בהתאם להוראות סעיף 40א לחוק יסודות התקציב, התשמ"א-1985, ולצורך מימון החלטה זו יוקצו תקציבים כמפורט להלן:

ה.1. כל אחד ממושרדי הממשלה המפורטים בסעיף ג' דלעיל יקצה מתקציבו את הסכומים כמפורט בסעיפים המתייחסים אליו ;

וכן

ה.2. משרד האוצר יקצה סך של 1.1 מיליארד ש"ח מתקציבי הפעולות והפרויקטים הרוחביים הממשלתיים בחלוקה המפורטת בסעיפים לעיל, לצורך מימון פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף האמור.

דברי הסבר

החלטה זו מוגשת לממשלה בהתאם לסעיף 4(ב) בחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל, הקובע כי: "לירושלים יינתנו עדיפויות מיוחדות בפעילויות של רשויות המדינה לפיתוחה בנושאי משק וכלכלה ובנושאים אחרים". פיתוחה ושגשוגה של העיר ירושלים כעיר בירה לטובת כלל תושביה וחיזוק חוסנה מבוססים בין היתר על השתלבותם של תושבי מזרח ירושלים במארג החיים העירוני ובחברה הישראלית. באמצעות מימוש הפוטנציאל ההשכלתי והתעסוקתי ההחלטה מבקשת להתמודד עם ריבוי הפערים הקיימים בין מזרח ירושלים ובין מערב העיר ושאר המדינה, במגוון תחומים. ערביי מזרח ירושלים נמצאים בסיטואציה ייחודית, כתושבים ולא אזרחים וכקהילה שאין לה נציגות פוליטית. צמצום הפערים האמורים – הינו, איפוא, אתגר לאומי, ויעד ממשלתי בעל חשיבות עליונה.

בשנת 2021 התגוררו בירושלים 375,640 תושבים ערבים המהווים 39% מתושבי ירושלים, וכ- 19% מהערבים המתגוררים בישראל. מספרם של הערבים תושבי ירושלים גדול בהרבה ממספר התושבים הערבים בערים הערביות הגדולות הבאות אחריה – נצרת (78,000) ורהט (76,783).

ממשלת ישראל קיבלה בשנים האחרונות שורת החלטות המתייחסות לערבים אזרחי ישראל: החלטה 550-התכנית הכלכלית לצמצום פערים בחברה הערבית מיום 24.10.2021; החלטה 549-תכנית לטיפול בתופעות הפשיעה והאלימות בחברה הערבית מיום 24.10.2021; והחלטה 1279-תכנית לפיתוח כלכלי-חברתי בקרב האוכלוסייה הבדואית בנגב מיום 14.3.2022. ערביי מזרח ירושלים כמעט לא נכללו בהחלטה 550 ועל כן קיימת חשיבות להחלטות ממשלה ייעודיות לאוכלוסייה זו.

משנת 2014 התקבלו שלוש החלטות ייעודיות למזרח ירושלים. מספר תחומי העיסוק הורחב מהחלטה להחלטה וכך גם היקפן: החלטה 1775, התכנית להגברת הביטחון האישי ולפיתוח כלכלי וחברתי בירושלים לטובת כלל תושביה, מיום 29.6.2014 בהיקף של 200 מלש"ח, שמטרתה הייתה לטפל בנושאים אזרחיים וכלכליים במזרח ירושלים (לצד 100 מיליון שהוקצו לתחומי הביטחון); החלטה 2684 לצמצום פערים חברתיים במזרח ירושלים ופיתוח כלכלי, מיום 28.5.2017 בהיקף של 177 מלש"ח, שעניינה צמצום פערים ופיתוח כלכלי במזרח ירושלים וכן טיפול במפגעים סביבתיים בתחומי הביוב, פינוי פסולת וחינוך למודעות סביבתית; והחלטה 3790 לצמצום פערים כלכליים חברתיים ופיתוח כלכלי במזרח ירושלים, מיום 13.5.2018 בהיקף של 2.1 מיליארד. תחומי ההחלטה היו חינוך והשכלה גבוהה; כלכלה, תעסוקה ומסחר; תחבורה; שיפור השירות לאזרח ושיפור איכות החיים; בריאות; תכנון ורישום מקרקעין.

מצוין כי יישומה של החלטה 3790 הושלם בהצלחה, הן בהיבטי עמידה ביעדים שהוגדרו בהחלטת הממשלה, והן בהיבטי ניצול התקציב שהוקצה לה.

בתוך כך, במרבית התחומים והנושאים שטופלו במסגרת פרקי החלטת הממשלה 3790 ניכר שיפור רב, כפי שמעידים גם הנתונים בתחומיה העיקריים: בתחום החינוך גדל מספר הלומדים בתכנית ישראלית מ-8,467 בתשע"ט ל-16,818 בתשפ"ג. הורחב מאוד החינוך הטכנולוגי והחינוך הבלתי-פורמאלי גדל מאלפים בודדים לכ-20,000; בתחום ההשכלה הגבוהה מספר הלומדים במכינות גדל מ-466 לומדים בתשע"ח ל-827 לומדים בתשפ"א ומ-720 לומדים לתואר ראשון בתשע"ח ל-1498 לומדים בתשפ"א; בתחום התעסוקה המרכזי להכוון תעסוקתי הרחיב את פעילותה לעורך שנות החומש כך שמספר המשתתפים הורחב מ-1635 משתתפים בשנת 2019 ל-2682 משתתפים בשנת 2022.

ההחלטה המוצעת להלן לממשלה באה להמשיך את רצף הפעילות המוזכר לעיל בתוכנית חומש חדשה לשנים 2024-2028 ולהרחיבה.

א. מוצע לאשר תכנית רב-שנתית לשנים 2024-2028 לצמצום פערים חברתיים וכלכליים ולפיתוח כלכלי של החברה הערבית במזרח ירושלים.

ב. ההחלטה המובאת לממשלה מורכבת מחמישה אשכולות: 1. חינוך והשכלה 2. תעסוקה ופיתוח כלכלי 3. תשתיות 4. תכנון 5. שירותים לתושב.

יצוין כי בכל אחד מתחומי ההחלטה יגבשו ויאשרו צוותי המשנה, על פי מסגרת העבודה המצוינת בהחלטה, תכניות עבודה הכוללות יעדים מדידים תוך 90 יום. הרכבם של צוותי המשנה מצוין בכל אחד מסעיפי ההחלטה. כלל תפקידי צוותי המשנה מפורטים בסעיף ד' (מנגנון היישום).

ג. אשכולות התכנית:

ג.1 חינוך והשכלה

ג.1.א חינוך

בשנת תשפ"א למדו במערכת החינוך הערבי בירושלים 119,700 תלמידים, המהווים 40% מכלל התלמידים במערכת החינוך בירושלים. מערכת החינוך הערבית בירושלים היא הגדולה בישראל.

ביעדי תחום החינוך שנקבעו בהחלטה 3790 ניכרה התקדמות רבה. כך למשל, גדל מספר הלומדים בתכנית ישראלית מ-8,467 בתשע"ט ל-16,818 בתשפ"ג; הורחב מאוד החינוך הטכנולוגי והחינוך הבלתי-פורמאלי גדל מאלפים בודדים לכ-20,000. דווקא ההצלחה מדגישה את האתגרים מולם ניצבת מערכת החינוך:

א. רמת עברית נמוכה – לפי הסקר החברתי שעורכת הלמ"ס בשנים 2020/2021 דיווחו רוב (55%) הערבים תושבי מזרח ירושלים שרמת העברית שלהם בדיבור חלשה או שאינם דוברים עברית כלל.

ב. זכאות נמוכה לתעודת בגרות – 66.5% זכאות לתווג'יהי (מסלול מקביל למסלול הלימודים הישראלי) ו-47% זכאות לבגרות במזרח ירושלים לעומת 74.5% אצל ערביי ישראל.

ג. הרחבת החינוך הטכנולוגי במגמות הייטק (רק 7% מהתלמידים בשכבה לומדים ב-6 מגמות כאלה).

ד. צורך להתמודד עם שיעורי נשירה גבוהים העומדים על 3.6% לפי מנח"י. בשנת 2020 אחוז הנושרים בכיתות ז'-יב' במערכת החינוך עמד על 1.2% ובחינוך הערבי-ממלכתי על 1.4%.

ה. צורך בהכשרה של מורים ומנהלים לשם שיפור ההישגים הלימודיים בכל התחומים.

על מנת לבסס ולהמשיך את ההישגים שהושגו במסגרת החלטת ממשלה 3790, ולהגדיל את היקפי הפעילות לטובת השתלבות תושבי מזרח ירושלים בחברה ובכלכלה, בדגש על תעסוקה איכותית, מוצע לפעול כמפורט בהחלטה, בתחומים הבאים: הגדלת מספר ואחוז הלומדים בתוכנית הלימודים הישראלית ותוכניות ההכנה לאקדמיה הישראלית; העלאת רמת האוריינות השפתית בדגש על השפה העברית בקרב תלמידים ועובדי הוראה; צמצום נשירה, קידום אקלים חינוכי מיטבי, מניעת אלימות וטיפול בפרט; ביסוס וקידום החינוך הבלתי

פורמלי בזירות הבית ספרית, הקהילתית והחברתית; חיזוק החינוך הטכנולוגי והמדעי בדגש על מקצועות שיאפשרו שילוב בתעסוקה איכותית והשכלה גבוהה. תנאי הזכאות לקבלת התמריצים הפיזיים והפדגוגיים, וכן מתן האמצעים המיועדים למרכיבי התכנית בתחום החינוך מפורטים בהחלטה. סך התקציב לפרק חינוך – 800 מלש"ח, ממקורות המפורטים בהחלטה.

ג.2 תעסוקה ופיתוח כלכלי

השתלבות בתעסוקה איכותית היא המפתח ליצירת רשת ביטחון ומהווה מקפצה באיכות החיים. שיעור התעסוקה בקרב אוכלוסיית מזרח ירושלים עומד על 81% לגברים ו-27% לנשים.

אוכלוסיית מזרח ירושלים נאלצת להתמודד עם חסמים ואתגרים ייחודיים הכוללים: אי ידיעת השפה העברית, הכשרות שאינן מותאמות לשוק העבודה הישראלי, בחירת מקצועות לימוד שאינם מוטי תעסוקה או שאינם מאפשרים כניסה לעולם התעסוקה האיכותי, חוסר במיומנויות רכות וכניסה מוקדמת לעולם העבודה, דעות קדומות ותפיסות מוטעות לגבי האוכלוסייה המזרח ירושלמית על-ידי מעסיקים.

ג.2.א הכוון תעסוקתי ועידוד תעסוקה

מוצע לפעול להעלאת שיעורי התעסוקה של נשים וגברים לצד דגש על איכות התעסוקה בקרב גברים, ולמתן מענה מותאם לאוכלוסיות היעד השונות תוך עבודה ממוקדת אל מול מעסיקים. לשם כך להנחות את הגופים המצוינים להלן לפעול בתחומים הבאים ועל פי המדדים המפורטים בהחלטה:

משרד העבודה: הרחבת היקף המשתתפים במרכז להכוון תעסוקתי במזרח העיר; חיזוק ההשכלה הטכנולוגית וגיבוש תכנית מעטפת לצמצום נשירה מתוכניות ההכשרה; לצמצום נשירה מבתי הספר המקצועיים והקמת 2 בתי ספר נוספים.

לפנות לשירות התעסוקה בבקשה לבחון את האפשרות להרחבת סניף שירות התעסוקה במזרח ירושלים; ובבקשה לבחון את האפשרות להרחבת תכנית "מעגלי תעסוקה" ותכניות קיימות לקידום התעסוקה.

לרשום את הודעת עיריית ירושלים כי תבצע עבודה ממוקדת מול מעסיקים אסטרטגיים ומשרדי ממשלה (למשרות עם פוטנציאל השתכרות גבוה).

סך תקציב לפרק הכוון תעסוקתי ועידוד תעסוקה - 209 מלש"ח, ממקורות המפורטים בהחלטה.

ג.2.ב. עברית לתעסוקה

שליטה נמוכה או היעדר שליטה בשפה העברית מוכרים כחסמים העיקריים העומדים בפני השתלבותם של צעירים מזרח ירושלמים בשוק העבודה הישראלי. לפי הסקר החברתי של הלמ"ס בשנים 2020/2021 דיווחו רוב (55%) הערבים תושבי מזרח ירושלים שרמת העברית שלהם בדיבור חלשה או שאינם דוברים עברית כלל. בתהליך הפקת לקחים מהחלטה 3790 עלה כי נדרשת קביעת סטנדרט אחיד ללימוד השפה העברית ברמות ההוראה השונות, כך שיתאפשרו הבטחת איכות לומדים ופיקוח הולם.

מוצע לפעול לבניית מנגנון ללימוד השפה העברית לכל דורש עבודה המעוניין ללמוד את השפה, בדגש על מענה מקיף לאוכלוסיות היעד השונות במזרח העיר ולהנחות את משרד ירושלים ומסורת ישראל לבצע את התכנית שתגובש. כמו כן, מוצע שיוטל על צוות המשנה לעניין זה לבנות תכנית אסטרטגית ארוכת טווח הכוללת בחינת כלל הכלים הממשלתיים ללימוד השפה העברית ובחינת מודלים פוטנציאליים להוראתה.

סך התקציב לפרק עברית לתעסוקה – 50 מלש"ח, ממקורות המפורטים בהחלטה.

ג.2.ג תעסוקה בפריז גבוה

תעסוקה איכותית, ובכללה תעסוקה בשכר גבוה, במקצועות חופשיים ובמקצועות יוקרתיים הינה מפתח למיצוי הפוטנציאל התעסוקתי של תושבות ותושבי מזרח ירושלים. הכניסה לשוק העבודה מתאפיינת ברמות שכר נמוכות: השכר של כ-70% מהמועסקים הצעירים עומד על 4,000-6,000 ש"ח. כמו כן, משלחי היד בקרב גברים הם לרוב בתחומי הבינוי (21%), מסחר (17%) ושירותי תחבורה ואחסנה (13%). משלחי היד בקרב נשים הם לרוב בתחום החינוך (41%), שירותי בריאות ורווחה (28%).

מוצע להנחות את צוות המשנה לפרק זה, המורכב מנציגי משרד ירושלים ומסורת ישראל ומשרד האוצר בהתייעצות עם עיריית ירושלים לגבש תכנית שתאפשר את מיצוי הפוטנציאל התעסוקתי במזרח ירושלים ושילוב במשרות בעלות פריז גבוה לבוגרי מערכת החינוך, בהיקף של 200 מלש"ח.

במסגרת זו תגובש תכנית להקניית המיומנויות הנדרשות לשילוב ערביי מזרח ירושלים בתעסוקה בפריז גבוה. התכנית תכלול רכיבים של בקרה להבטחת אווירה לימודית ראויה וקיום מפגש ראוי ומכבד בין סטודנטים יהודים וערבים במסגרת החיים בקמפוס. זאת, על מנת להביא לשילוב תושבי מזרח ירושלים בתעסוקה איכותית, ובפרט בתעסוקה עתירת ידע ובמגזר הציבורי.

סך התקציב לפרק תעסוקה בפריז גבוה – 200 מלש"ח, ממקורות המפורטים בהחלטה.

ג.2.ד. פיתוח כלכלי

העסקים הקטנים והבינוניים מהווים מרכיב משמעותי (75%) בכלכלת מזרח ירושלים. מוצע להנחות את הגופים המובאים להלן לפעול לפיתוח הכלכלי של מזרח ירושלים ולהרחבת ההיצע התעסוקתי הקיים באמצעות קידום עסקים קטנים ובינוניים, כמפורט בהחלטה, בתחומים הבאים:

א. הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במשרד הכלכלה והתעשייה – עידוד, קידום ופיתוח עסקים קטנים ובינוניים במזרח ירושלים.

ב. הרשות להשקעות ולפיתוח התעשייה והכלכלה – מתן סיוע למעסיקים עבור קליטת עובדות ועובדים ממזרח ירושלים בדגש על משרות בשכר גבוה ותחומי עיסוק בעלי ביקוש בשוק העבודה.

ג. מערך הדיגיטלי הלאומי – שיפור רמת האוריינות הדיגיטלית בקרב תושבי מזרח ירושלים.

ד. לרשום את הודעת הרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית – כי תפעל לעידוד יזמות טכנולוגית, הקמת חברות הזנק, והשתלבות של תושבי מזרח ירושלים בתעסוקה בענף

ההייטק. כמו כן, כי תפעל לעידוד תעסוקה, הכשרה והשמה של עובדים תושבי מזרח ירושלים בענף ההייטק.

ו. לרשום את הודעתה של עיריית ירושלים כי תפעל למשיכת בעלי עסקים גדולים בתחומי תעסוקה איכותית למזרח ירושלים.

סך התקציב לפרק פיתוח כלכלי - 47.75 מלש"ח, ממקורות המפורטים בהחלטה.

ג.3. תשתיות

ג.3.א. כבישים תומכי תחבורה ציבורית

למרות גודלה של מזרח ירושלים (35% משטחה של העיר ו-39% מסך תושבי העיר), רק 19% מדרכי התחבורה בירושלים נמצאות בה. שכונות מזרח העיר מתאפיינות בעורקי תחבורה צרים ובצפיפות רבה, היוצרים גודש בכבישים ופקקי תנועה. תנאים אלו מובילים לזמני נסיעה ארוכים גם בשכונות עצמן וגם בין עורקי התחבורה המחברים בין השכונות ולמערב העיר. מצב התשתיות כיום אינו מאפשר הפעלה של קווי תחבורה ציבורית בחלק ניכר מהכבישים: מתוך שטח כולל של 43 קמ"ר רק 12.5 קמ"ר במזרח ירושלים נגישים לתחבורה ציבורית. זאת ועוד, רק 30% מקווי התחבורה הציבורית מאופיינים בתדירות גבוהה. כל אלה מצביעים על הצורך לפעול לשיפור התשתיות והכבישים במזרח ירושלים.

מוצע להנחות את משרד התחבורה לפעול לשיפור היבטי התחבורה במזרח ירושלים על ידי הרחבת הנגישות התחבורתית בתוך השכונות, וביניהן למערב העיר, ולצמצם את פערי תשתית הכבישים. זאת באמצעות תכנון ובדיקת היתכנות כבישים חדשים המותאמים לתחבורה ציבורית או שדרוג כבישים קיימים אשר יעמדו במודל הכלכלי-תחבורתי שפותח לנושא זה כמפורט בהחלטה.

סך התקציב לפרק כבישים תומכי תחבורה ציבורית - 350 מלש"ח, ממקורות המפורטים בהחלטה.

ג.3.ב. פרויקטים

מחלף עיסאווייה – יצירת הפרדה מפלסית; מחלף עטרות – בחינת תקצוב לתכנון ולביצוע המחלף לאור בדיקת כדאיות כלכלית ובהתאם לדו"ח חברת בקרה; כביש טבעת מזרחית – ביצוע תכנון קידום זמינות בכביש טבעת מזרחית צפון, ותכנון מפורט של כביש טבעת מזרחית-מרכז (עוקף צור באהר). אופן פריסת עלות הפרויקט וחלוקתו מפורטים בהחלטה.

סך התקציב לשנות התכנית לפרק פרויקטים - 386 מלש"ח, ממקורות המפורטים בהחלטה.

ג.3.ג. תחבורה ציבורית

התחבורה הציבורית מהווה ציר מרכזי לפיתוח מזרח העיר, לשגשוג תעסוקתי ולהשתלבות בכלל תחומי החיים של התושבים ומפתח לשיפור איכות חייהם. לפי נתוני תכנית אב לתחבורה (2021), בשכונות מזרח ירושלים פועלות 7 חברות היסעים, אשר אחראיות על הפעלתם של 31 קווי נסיעה, המספקים לתושבי מזרח ירושלים כ-1,850 נסיעות ביום ב-215 אוטובוסים (נסיעה אחת לכל 203 תושבים). לשם השוואה, בשכונות היהודיות בירושלים הפעילה חברת "אגד" 90 קווים, בהם 845 אוטובוסים ביצעו 8,310 נסיעות מדי יום חול (נסיעה אחת לכל 71 תושבים). חלק גדול מהקווים הנוסעים ממזרח ירושלים לכיוון המרכז מגיעים למסוף המרכזי באזור העיר העתיקה, ללא מעבר באף תחנה בה ניתן להחליף לקו תדיר של אגד. מצב זה מקשה על התושבים להגיע למוקדי השכלה ותעסוקה בעיר. בנוסף לכך, הסדר של כרטיס מעבר ("רב-

קו"י) שולב רק באופן חלקי במזרח ירושלים. עניין זה מקשה על מעבר בין מפעילים שונים (כגון אגד והרכבת הקלה) ועל איחוד תעריפי נסיעה. מערכת התחבורה הציבורית בירושלים סובלת מבעיות נוספות, כמו אי עמידה של אוטובוסים בלוחות זמנים, מחסור בתחנות אוטובוס, כבישים משובשים, כבישים שאינם מתאימים למעבר אוטובוסים) ומחסור בקווים המחברים בין שכונות מזרח העיר.

מוצע להנחות את משרד התחבורה לפעול להרחבת היקף הסיוע לפיתוח התחבורה הציבורית במזרח ירושלים על ידי השקעה בתשתיות וכן על ידי שיפור שירות התחבורה הציבורית. זאת כמפורט בהחלטה, בתחומים הבאים: תכנית קווי שירות כוללת במזרח ירושלים, בחינה של קווי השירות הקיימים והאפשרויות לייעול; תקצוב, תכנון וביצוע של בניית מסופי התחבורה הציבורית מעבר זיתים ומעבר רחל; הנגשה ותוספת תחנות אוטובוס, השקעה באמצעים טכנולוגיים באוטובוסים ואמצעי כרטיס נוספים באמצעות איחוד מפעילי התחבורה הציבורית במזרח העיר.

סך התקציב לפרק תחבורה ציבורית - 40 מלש"ח, ממקורות המפורטים בהחלטה.

ג.3.1 אנרגיה מקיימת

לראשונה, וכצעד משלים להחלטת ממשלה 1515, מוצע להקדיש משאבים לקידום המעבר לאנרגיה מקיימת, להתייעלות באנרגיה, לייצור אנרגיה מתחדשת ולמעבר לתחבורה חשמלית.

מוצע לפעול לקידום התחומים המפורטים בהחלטה, בכפוף לדיני התכנון והבניה: סיוע בהקמת אמצעי הצללה וקירויים במרחב הציבורי הכוללים אנרגיה מתחדשת; סיוע בהקמת מתקני אגירה וייצור לשם שיפור אמינות האספקה ורשת החשמל במזרח ירושלים; עמדות טעינה לרכב חשמלי במרחב הציבורי וסיוע במעבר של תחבורה ציבורית ורכבי שירות במזרח ירושלים להנעה חשמלית או לתחליפי דלקים; סיוע בהחלפה, שדרוג, תכנון וייעול מערכות אקלים ומערכות תאורה במוסדות ציבור ובמרחב הציבורי של מזרח ירושלים; סיוע בהקמת/בתמיכה במיזמים אשר יאיצו מעבר לאנרגיה מקיימת במגזר הביתי ובמגזר העסקי.

סך התקציב לפרק אנרגיה מקיימת - 14 מלש"ח, ממקורות המפורטים בהחלטה.

ג.3.2 חשמל

בהמשך להחלטת ממשלה 1515 מיום 29.05.2022 שעניינה 'תוכנית אסטרטגית לאנרגיה בירושלים' מוצע שהצוות שהוקם לפי סעיף 8א בהחלטה האמורה ימשיך לפעול וכן להנחות את משרד ירושלים ומסורת ישראל בהתייעצות עם משרד האנרגיה והתשתיות לפעול לקידום תוכנית לשיפור אמינות אספקת החשמל ואיכות השירות לתושבים במזרח העיר. וזאת באמצעות עיריית ירושלים ובכפוף לכל דין.

סך התקציב לפרק חשמל - 3 מלש"ח, ממקורות המפורטים בהחלטה.

ג.3.3 ביוב

תשתיות המים והביוב במזרח ירושלים במצבן הנוכחי לא מסוגלות לספק את צרכי האוכלוסייה המונה כ- 39% מאוכלוסיית העיר. ישנם פערים בתכניות מתאר של כבישים במזרח ירושלים הגוררים מחסור בצנרת מים וביוב. כבישים סטטוטוריים במזרח ירושלים לא נסללו בליווי הנחת צנורות מים וביוב תקינות. במזרח העיר קיימת צנרת מים באורך 400 ק"מ, מתוכה עשרות ק"מ שיש להחליף, נוסף על עשרות ק"מ של צנרת שיש להוסיף לרשת על מנת לספק מים בצורה אמינה ובאיכות טובה. בנייה ללא היתרים הביאה למציאות בה בנייני

מגורים רבים אינם מחוברים לתשתיות המים והביוב. בנקודות מסוימות קיימים מערומי פסולת של בניה בלתי חוקית הגורמים לקריסה של צנרת ותאי ביוב. קיים קושי פיזי להגיע למקומות מסוימים על מנת לבצע תיקונים ואילו במקומות אחרים אין אכיפה על מפגעים מסוג זה. בשכונות שונות תשתית הביוב מתבססת על בורות ספיגה במקום צנרת ביוב המובילה למט"ש.

לצורך שיפור תשתיות הביוב ולצמצום הפערים מוצע לרשום את הודעת הממונה על תאגידי המים והביוב כי הנחה את חברת הגיחון בע"מ להמשיך ולבצע פרויקטי תשתיות ביוב במזרח ירושלים במסגרת תכנית עבודה רב שנתית של התאגיד, בהתאם לכללי תאגיד מים וביוב (קביעת תנאים ברישיון לעניין אמות מידה הנדסיות התשע"ו-2017) חברת הגיחון בע"מ תכין את התכנית לשנים 2024-2026 עד ליום 30 בנובמבר 2023 ותעביר אותם לאישור הממונה.

סך התקציב לפרק ביוב - 40 מל"ח, מקורות המפורטים בהחלטה.

ג.4 תכנון

ג.4.א. תכנון סטטוטורי

במזרח ירושלים ישנו מחסור גדול ביחידות דיור למגורים, אזורי תעשייה, תעסוקה ומסחר ומבני ציבור. מהתכנית האסטרטגית לדיור של המועצה הלאומית לכלכלה משנת 2017 עולה שכדי לעמוד בקצב הגידול הצפוי של האוכלוסייה הערבית בירושלים ולצמצם פערים בתחום הדיור יש לבנות כ-5,000 יחידות דיור בממוצע בשנה, למעלה מ-67% מכלל המקרקעין במזרח ירושלים אינו מוסדר, ובמחצית מהשכונות אי ההסדרה עומדת על מעל ל-90%. העדר הסדרת רישום המקרקעין מהווה חסם לתכנון ומימוש בנייה במזרח ירושלים. היקף השטחים בתכניות לפיתוח אזורי תעסוקה נרחב למדי ועומד על 810,000 מ"ר, אולם השטחים מרוכזים במספר תכניות ולא נפרסים על פני כל המרחב. ריכוז שטחי התעסוקה מקשה על יצירת פתרונות תעסוקה לאוכלוסיות השונות במזרח ירושלים, ובכללן נשים.

מוצע לפעול לגיבוש וליישום תכניות שמטרתן לספק מענה תכנוני ראוי ומותאם למציאות הקיימת במזרח ירושלים, בדגש על התמודדות עם האתגרים הייחודיים של מזרח העיר, בתיאום עם עיריית ירושלים, בתחומים הבאים: הגדלת מספר יחידות הדיור המאושרות למגורים לפחות ב-2000 יחידות דיור בממוצע לשנה, בהתבסס על תכניות מתאר מפורטות. כל זה מבלי לגרוע משיקול הדעת של מוסדות התכנון; קידום תכניות לפיתוח אזורי תעשייה, תעסוקה ומסחר; הנחיית המרכז למיפוי ישראל לקדם הכנת מפות לצורך חליך הסדר קרקעות כך שהמפות יושלמו לא יאוחר מהרבעון הרביעי של שנת 2028.

סך התקציב לפרק תכנון סטטוטורי - 32 מל"ח, ממקורות המפורטים בהחלטה.

ג.4.ב. מבני ציבור

הצרכים הקיימים במזרח ירושלים בתחום מבני ציבור ומבני רווחה עומדים על למעלה ממיליארד ש"ח. בדרך כלל, האחריות על הקמת מבני ציבור מוטלת על הרשות המקומית ומתקציביה. אך, הפערים במזרח ירושלים כה עמוקים שבכדי לצמצם דרוש סיוע תקציבית ממשלתית. תכנית החומש מבקשת לתגבר את הפעילות המוטלת על העירייה, בגין הפער המצטבר כתוצאה מהעדר בנייה מספקת רב שנים.

מוצע להנחות את משרד ירושלים ומסורת ישראל לפעול בשיתוף עיריית ירושלים לקידום תכנון והקמת מבני ציבור, לטובת שיפור מתן השירותים העירוניים והציבוריים בשכונות מזרח העיר כמפורט בהחלטה, בתחומים הבאים: קידום תכנון סטטוטורי והקמה של לפחות 2 מבני ציבור גדולים ו/או רב תכליתיים; הרחבה או הוספה של לפחות 2 ספריות/ אולמות/ מסגרות רווחה/ מועדונים כך שיתנו שירות שכונתי.

סך התקציב לפרק מבני ציבור - 100 מל"ח, ממקורות המפורטים בהחלטה.

ג.5. שירותים לתושב

ג.5.א. בריאות

מערכת שירותי בריאות שוויונית ואיכותית הינה אחד מעקרונות היסוד של חוק הבריאות הממלכתי. מערכת הבריאות במזרח ירושלים מתאפיינת בהפעלה על ידי זכיינים, כאשר רק כ-15% מהמרפאות במזרח ירושלים פועלות בהפעלה ישירה של קופות החולים. מתקרים מראים כי מרפאות תחת מודל הזכיינות מתקשות לספק שירותי בריאות ברמה המקובלת במרפאות הפועלות בהפעלה ישירה על ידי קופות החולים. למרות שיחס רופא משפחה לכל 100,000 נפש דומה במערב העיר ובמזרחה, הרי שבתחומי הרפואה המתמחה הפערים גדולים. לדוגמא, בתחומי הגניקולוגיה והיילוד ישנם 11 רופאים במזרח העיר לעומת 32 במערבה ובתחום הפיזיותרפיה ישנם 4 מטפלים במזרח העיר לעומת 13 מטפלים במערבה. כמו כן, חסרות תשתיות למתן שירותי רפואה בתחומי הרפואה היועצת ובעיקר בתחומי התפתחות הילד, רפואת נשים ובריאות הנפש. מספר ההפניות והבדיקות במזרח העיר נמוך באופן ניכר ביחס למערב העיר, מה שמצביע על צורך בהנגשת השירותים, פיקוח והעלאת מודעות ופעולה למיצוי זכויות.

א. מוצע לפעול לצמצום הפערים הקיימים במזרח העיר בתחום הבריאות כמפורט בהחלטה, תוך התמקדות בתחומים הבאים: שירותי קהילה לרבות רפואה ראשונית ורפואה יועצת ושירותי בריאות הנפש; שנות החיים הראשונות – לרבות הרחבת מספר טיפות החלב והיחידות ההתפתחויות; חיזוק מערך האשפוז של בתי חולים לרבות בתחום בריאות הנפש.

ב. לצורך כך מוצע להנחות את משרד הבריאות להקים צוות תכנון בינמשרדי ("צוות התכנון") שיגבש תכנית מערכתית אופרטיבית רב-שנתית תוך 150 יום ("תכנית העבודה") לשיפור במצב הבריאות במזרח ירושלים ולצמצום אי-שוויון בבריאות ובשירותי בריאות. הצוות יקבע עבור כל אחד מהתחומים המפורטים לעיל יעדים תהליכיים ותוצאתיים. לשם יישום התכנית האופרטיבית ימונה פרויקטור ייעודי, אשר יתקצב במסגרת התכנית. התכנית תובא לידיעת הציבור לאחר אישורה ע"י צוות המשנה.

ג. במסגרת התכנית האופרטיבית יוקמו שני צוותי משימה ייעודיים, אשר יגישו את המלצותיהם לתכנית אופרטיבית כולל מנגנוני יישום לצוות התכנון, כמפורט בהחלטה, בתחומים הבאים:

1. צוות משימה לתחום הסדרת שירותי בריאות שלא בהפעלה ישירה של קופות החולים.

2. צוות משימה לתחום חיזוק מערך האשפוז ושיפור רמת הרפואה בבתי החולים במזרח העיר – לרבות בתחום בריאות הנפש.

ד. המשך קידום נושא הבריאות בגיל הרך, ובכלל זה בינוי יחידות של טיפות חלב ויחידות התפתחותיות, הפעלת תכניות התערבות ייעודיות, איתור מוקדם במסגרות החינוך וביצוע הדרכות להורים.

סך התקציב לפרק בריאות - 98.5 מלש"ח, ממקורות המפורטים בהחלטה.

מוצע כי "צוות התכנון" יוכל לשנות את חלוקת התקציב בין הסעיפים, בהסכמה בין כל הגורמים המרכיבים אותו. במקרה של חוסר הסכמה, תועבר ההכרעה לצוות המשנה.

ג.5.ב. רווחה

הפער הניכר בהיקף שירותי הרווחה הניתנים במערב העיר ובמזרח העיר מגדיל את הפערים בין המתגוררים בחלקיה השונים של העיר. מעל ל-80% מהילדים וכ-75% מכלל התושבים במזרח ירושלים חיים מתחת לקו העוני, זאת לעומת 29% מהתושבים במערב העיר. במזרח העיר 5 לשכות רווחה לעומת 18 במערבה. במזרח העיר תחנה אחת של שירות פסיכולוגי חינוכי לעומת 10 במערבה.

במזרח העיר מתבטאות ביתר שאת תופעות חברתיות ופערים אותן מכוונת החלטה זו לצמצם – אלימות במשפחה ומשברים משפחתיים; נשירה ממוסדות חינוך ונוער וצעירים בסיכון; עוני עמוק המצריך הכנה והכוונה תעסוקתית משמעותיים; אי ידיעת זכויות; בדידות תושבים ותיקים והיעדר מענים למניעת הידרדרות תפקודית; ריבוי צרכים בקרב משפחות בהן אדם עם מוגבלות; עיכוב התפתחותי ומענים לאיתור מוקדם וסיוע לילדים ופעוטות בסיכון.

החלטה 3790 הוכיחה כי הציבור המזרח ירושלמי צורך שירותים אלה ומעוניין במענים, ותכנית זו מתכוונת לענות לביקוש זה ולטפל בבעיות אלו.

מוצע להנחות את משרד הרווחה לפעול להענקת שירותי רווחה כמפורט בהחלטה, בתחומים הבאים: חיזוק ההון האנושי – המשך הקצאת עובדים הסוציאליים להשמה במזרח ירושלים שניתנו בהחלטה 1775; פיתוח רצף מענים לאיתור וטיפול בנוער וצעירים בסיכון; טיפול ומניעת מצבי אלימות במשפחה; הרחבת המענים לילדים בסיכון, בדגש על התערבות מוקדמת בגילאי לידה עד 6; תגבור סל תכניות רווחה עבור תושבים ותיקים ובני משפחותיהם, אנשים עם מוגבלויות ובני משפחותיהם, אנשים המתמודדים עם עוני ועוד. הקצאת התקציב וקביעת המדדים בתחום זה יעשו בתיאום בין משרד הרווחה לרשות.

סך התקציב לפרק רווחה - 120 מלש"ח, ממקורות המפורטים בהחלטה.

ג.5.ג. קיימות

לשם צמצום הפערים בתחום התברואה ולקידום תחום הקיימות מוצע להנחות את המשרד להגנת הסביבה לפעול לגיבוש ויישום תכניות בתחומי הפסולת הביתית, שיקום שטחים ציבוריים מופרים, פלייסמיקינג וחינוך וקהילה.

ג.5.ג.1. פסולת ביתית

הטיפול בפסולת ביתית במזרח ירושלים הוא מאתגר מסיבות טופוגרפיות ובשל פערי תשתיות וחוסר במשאבים, לרבות כוח אדם וכלי אצירה ושינוע. ממשלת ישראל ועיריית ירושלים קידמו בשנים האחרונות שתי החלטות ממשלה אשר התייחסו לנושא הפסולת הביתית במזרח ירושלים. בשנת 2017 התקבלה החלטה 2684, במסגרתה הוקצו כ-84 מלש"ח לטובת רכישת כלי רכב וכלי אצירה וביצוע פעילויות חינוך והסברה לתושבי מזרח העיר. בשנת 2018 במסגרת

החלטה 3790 נבנתה תכנית להרחבת שירותי הניקיון. על אף תכניות אלו, כיום עדיין קיימים קשיי ופערי נגישות וכך התהוו מוקדי פסולת לא מטופלים.

מוצע לגבש תכניות לשיפור ולהרחבת המענה הניתן כיום ולתחזוק התשתיות הקיימות בתחום הפסולת הביתית וליישמן, בתחומים הבאים: התקנת פחים טמוני-קרקע באזורים במזרח ירושלים בהם טרם הותקנו; קידום תכנון של תחנת מעבר לפסולת ביתית בדרום מזרח העיר. ככל שתושלם ותאושר התכנית – יוטל על המשרד להגנת הסביבה להגיש לממשלה את המלצתו לגבי אופן יישום התכנית; פעולות הסברה להעלאת המודעות לנושא הניקיון והשמירה על המרחב הציבורי ושיתוף הציבור במהלכים המתוכננים.

ג.ג.2. שיקום שטחים ציבוריים מופרים

על פי נתוני 2019 השטח הציבורי לנפש במזרח ירושלים עומד על 4.4 מ"ר, כמחצית מהנתון המקביל במערב העיר. בשנת 2018 ערך משרד מבקר המדינה ביקורת בנושא הניקיון והתברואה בשכונות הערביות במזרח העיר ומצא כי אשפה רבה פזורה לאורך הכבישים, כלי אצירה עולים על גדותיהם והררי אשפה מצטברים ברחובות ובצדי הדרכים. בדו"ח צוין כי נמצא פער עצום בהיקף המשאבים שהוקצו לתפעול מערך התברואה בחלקי העיר השונים: לנפות במזרח העיר, הוקצו 10% בלבד מעובדי התברואה באגף; 7% ממספר כלי האצירה הכולל; 6% ממספר המסלולים לפינוי אשפה ו-4% מנפח כלי האצירה לפסולת הכולל בעיר. כיום עדיין קיימים מקומות רבים בהם קיים קושי פיזי להצבת פחים ופינוי הפסולת בהם וכך התהוו מוקדי פסולת לא מטופלים, שיוצרים מטרדים סביבתיים ותברואתיים. מעבר לכך, תושבי האזור התרגלו במשך תקופה ארוכה להשליך את האשפה במוקדים שאינם מוסדרים וכן לשרוף את האשפה המצטברת. זאת בשל העדר תשתיות פינוי פסולת מתאימות ובשל חוסר מודעות לחשיבות הנושא.

מוצע לפעול לשיקום שטחים ציבוריים מופרים כמפורט בהחלטה, בתחומים הבאים: שיקום ופינוי מפגעי פסולת קיימים – סיוע לשם הסרת מפגעים ושיקום שטחים לטובת שטחים ציבוריים פתוחים, בדגש על תכנון וביצוע פרויקטים סביבתיים; ביצוע פרויקט לטיפול במפגעי פסולת במתחם ב-"יער השלום", בהתאם לתכנית שהושלמה על פי החלטה 2684, ואשר טרם הוצאה לפועל.

ג.ג.3. חינוך וקהילה

במטרה להעלות את המודעות הסביבתית לנושאי קיימות וסביבה – מוצע בהחלטה לבצע פעילויות חינוך והסברה במסגרת מוסדות חינוך פורמליים, חינוך בלתי פורמאלי וקהילה, בתיאום עם משרד החינוך.

ג.ג.4. פלייסמיקינג

במטרה לשפר ולהחיות את המרחב הציבורי בטווח המידי וללא צורך בתכנון סטטוטורי על מנת לתת מענה לצרכים היומיומיים של התושבים ולעודד שימוש במרחב – מוצע בהחלטה להנחות את משרד ירושלים ומסורת ישראל לבצע לפחות 90 פרויקטי "פלייסמיקינג".

תקציב מבוקש לפרק - 89.25 מלש"ח, המשרד להגנת הסביבה יפנה לקרן לשמירת הניקיון בנושא זה, כמפורט בהחלטה.

ג.5.2. מרחב ציבורי

מרחב ציבורי עירוני מטופח מייצר סביבת מחייה מיטיבה ומונגשת לתושבים. ממשלת ישראל ועיריית ירושלים השקיעו רבות בשדרוג המרחב הציבורי ב-21 שכונות מזרח העיר וכן בפארקי הדגל של מזרח ירושלים ("פתחת קדרון" ו-"אבו-תור"). על אף השקעה זו, המרחב הציבורי הכללי של מזרח ירושלים נמצא מאחור לעומת המקובל בשאר חלקי המדינה ובמערב העיר בפרט. עדיין נדרשת השקעה משמעותית ברחובות רבים, במטרה ליצור מרחבים ציבוריים נעימים ובטוחים.

מוצע להנחות את משרד ירושלים ומסורת ישראל לקדם תכניות לשיפור ולשידורג מרחבי הציבור בשכונות מזרח ירושלים באמצעות עיריית ירושלים ובכפוף לכל דין, כמפורט בהחלטה, בתחומים הבאים: קידום תכנון והבאתו בפני מוסדות התכנון המוסמכים; פיתוח והקמת לפחות 7 פארקים / שטחי פנאי ונופש שכונתיים; שדרוג של לפחות 20 רחובות בכל השכונות; שיפור מצב הניקיון, בדגש על פינוי פסולת בניין; השלמת הכנת סקר טבע עירוני, מעברים אקולוגיים ואיתור פסולת בשטחים הפתוחים.

סך התקציב לשנות התכנית לפרק מרחב ציבורי - 415 מלש"ח, ממקורות המפורטים בהחלטה.

ג.5.ה. תרבות קהילתית ופנאי

תרבות קהילתית ופנאי הם מבין התחומים המשמעותיים ליצירת מענים לנוער וצעירים, לצמצום אלימות, לשיפור באיכות החיים ולבניית מערכת אמון בין התושבים לרשות. הביקוש לכך מצד תושבי מזרח ירושלים הולך וגובר, ושירותי התרבות הניתנים זוכים לשיעור משתמשים גבוה. כדי להבטיח לתושבי מזרח ירושלים את האפשרות לקיים אורח חיים נורמטיבי ומיטבי עבורם ועבור ילדיהם. כיום, משקיימות תשתיות תרבות טובות יותר בשכונות מזרח ירושלים, וכדי לצמצם פערים בתחום זה, מוצע לתגבר את הפעילות בתחום.

מוצע להנחות את משרד ירושלים ומסורת ישראל לפעול לחיזוק פעילות התרבות והספורט במזרח העיר כמפורט בהחלטה, בתחומים הבאים: יצירת שגרת פעילות תרבות קהילתית ופנאי למשפחות צעירות ונוער בכל המינהלים הקהילתיים; ביצוע 50 לפחות פעולות תרבות קהילתית ופנאי משמעותיות מידי שנה.

סך התקציב לפרק תרבות קהילתית ופנאי - 27 מלש"ח, ממקורות המפורטים בהחלטה.

ג.5.ו. בטחון אישי

תחושת הביטחון האישי מהווה בסיס לאורח חיים תקין וליצירת שגרה ומשליכה על שאר תחומי החיים. תחושת הביטחון בירושלים נמוכה מהממוצע הארצי של ערים גדולות (70% חשים בטוחים או בטוחים מאוד, על פי סקר איכות חיים העירוני, לעומת כ-80% בערים גדולות בישראל, לפי למ"ס), אך בחינת המידע לפי שכונות מעידה על פערים גדולים: בעוד שברוב שכונות מערב העיר תחושת הביטחון גבוהה מהממוצע העירוני, במזרח העיר ממוצע תחושת הביטחון יורד ל-60%. הפער גדל עוד יותר כאשר בוחנים את שכונות התפר (פסגת זאב, הגבעה הצרפתית, תלפיות-מזרח ומוסררה, בהן רק 40-50% בטוחים ובטוחים מאוד), ושכונות "עוטף ירושלים" (כפר עקב ומחנה פליטים שעפאט, בהן רק 30%-40% בטוחים ובטוחים מאוד).

מוצע לפעול להגברת הנוכחות ותחושת הביטחון האישי בשכונות מזרח ירושלים ולקבוע כי המשרד לביטחון לאומי יעשה כן באמצעות משטרת ישראל והרשות הלאומית לביטחון קהילתי, כמפורט בהחלטה:

א. הגדלת מספר השוטרים והפקחים המסייעים במערך האכיפה העירוני בירושלים לרבות בשכונות מזרח ירושלים (מרחב קדם).

ב. ביצוע עבודת מטה לבחינת התבחינים הנוגעים לאבטחת מוסדות חינוך במזרח העיר.

ג. חיזוק תחושת הביטחון האישי והגברת הנוכחות על ידי:

- קידום תכניות בינוי עבור תחנות משטרה (לרשום את הודעת עיריית ירושלים כי תסייע באיתור שטח מתאים לתחנות משטרה, תשתף פעולה בקידום הליכי התכנון ובהגשתם למוסדות התכנון המוסמכים).

- הקמת נקודת משטרה כחלק ממרכז שירות משולב בג'בל מוכבר.

- הרחבת פרויקט "מבט לירושלים" – פריסת מצלמות ובצירים ראשיים ושימוש בכלי אנליטיקה.

- גיבוש והפעלת תכניות ייעודיות עבור נקודות או יחידות משטרה הממוקמות בשכונות מזרח ירושלים לצורך חיזוק הביטחון האישי והגברת האמון בין משטרת ישראל לבין התושבים תוך מתן מענה להיבטים קהילתיים.

ד. הרחבת תכניות הרשות המקומית למניעת אלימות ומאבק בשימוש בסמים ואלכוהול בתחומה ובכלל זה הרחבת המערכים הטכנולוגיים בהתאם לתכנית שתגובש במשרד לביטחון לאומי בנושא.

סך התקציב לפרק בטחון אישי - 120 מלש"ח, ממקורות המפורטים בהחלטה.

5.7. יוזמות מקומיות

ארגוני חברה אזרחית מהווים כוח כלכלי וכוח אזרחי חשוב. לארגוני החברה האזרחית במזרח ירושלים תפקיד ייחודי בהיותם חוט מקשר בין הגורמים העירוניים והממשלתיים לבין אוכלוסיית מזרח העיר. ארגונים אלו זוכים לאמון בקרב האוכלוסייה המזרח ירושלמית ומצליחים לפעול במגוון תחומים לשם שיפור חיי התושבים וסיוע במיצוי זכויותיהם. מיצוי זכויות, כאשר ממומש, מאפשר לתושב לקבל את מעטפת הזכויות וההטבות שהוא זכאי לה מתוקף מצבו הכלכלי, הסוציאלי, המשפחתי או הבריאותי. זכויות רבות המגיעות לתושבי מזרח ירושלים בשל מצבם הכלכלי והסוציאלי אינן ממומשות, במלואן או בחלקן, בשל קשיי שפה, חוסר מודעות, פערים בתשתיות ובכוח אדם וחוסר אמון במערכת.

מוצע לפעול לטובת שיפור המענים החברתיים הניתנים לאוכלוסיית מזרח ירושלים, להנגשת השירותים הממשלתיים, לקידום מימוש מיצוי זכויות ולעידוד יוזמות מקומיות, כמפורט בהחלטה: להנחות את משרד ירושלים ומסורת ישראל לקדם פרויקטים מקומיים לטובת שיפור המענים החברתיים הניתנים לתושבי מזרח ירושלים באמצעות ארגוני חברה אזרחית הפועלים במזרח העיר או באמצעות ארגוני חברה אזרחית הפועלים אל מול החברה הערבית בישראל ומעוניינים לפעול במזרח העיר; בחירת הפרויקטים, בחינת האפקטיביות שלהם והצבת היעדים והמדדים להם ייעשו בשיתוף עם אגף תקציבים לצורך זה משרד ירושלים ומסורת יהיה רשאי להתקשר בכפוף לכל דין עם גורמים חיצוניים, לרבות ארגוני חברה אזרחית.

סך התקציב לפרק יוזמות מקומיות - יעמוד על 30 מלש"ח, ממקורות המפורטים בהחלטה.

ד. מנגנון ניהול ויישום התכנית

מוצע לקבוע כי משרד ירושלים ומסורת ישראל יהיה אחראי על הניהול הכולל ותכלול היישום התכנית של כלל ההחלטה, וזאת, מבלי לגרוע מסמכויות המשרדים על פי כל דין. לצורך ביצועה של החלטה זו בכל סעיף בהחלטה שבו מוטלת אחריות הביצוע על משרד ירושלים ומסורת ישראל משרד ירושלים יאגם המשרד את התקציבים המוקצים בסעיף האמור לצורך יישום תפקידו.

כן מוצע לקבוע כי תוקם ועדת היגוי עליונה לתכנית אשר תרכבה יהיה: מנכ"ל משרד ירושלים ומסורת ישראל (יו"ר), נציג משרד ראש הממשלה, הממונה על אגף התקציבים במשרד האוצר, החשב הכללי ומנכ"ל עיריית ירושלים או מי מטעם.

תפקידי הועדה יהיו בהתאם לפירוט בהחלטה, בין היתר:

הסטות תקציביות – ככל שבמהלך יישום החלטה זו ועדת ההיגוי העליונה תמצא כי קיים צורך בהסטת התקציב שמקורו בסעיף ה.2 בין הפרקים של החלטה זו בהתאם להתקדמות הביצוע, זמינות הביצוע ושיקולים מקצועיים נוספים, תמליץ הוועדה – בתיאום עם מנכ"לי המשרדים הנוגעים בדבר – לגורמים המוסמכים בהתאם לתוק יסודות התקציב, התשס"ה-1985, לבצע הסטות תקציב; הכרעה במחלוקות שיתעוררו במהלך היישום השוטף של ההחלטה, מקום שלא הגיעו לכדי פתרון במסגרת צוותי המשנה. למען הסר ספק מובהר, כי אין באמור כדי לגרוע מסמכויותיו של מי מחברי הוועדה או של גורמים אחרים לפי כל דין; ועוד.

בנוסף, מוצע להקים צוותי משנה על פי תחומי התכנית לשם ראייה מתכללת של התחום עליו הופקדו. הרכבם הגרעיני של צוותי המשנה יהיה כדלקמן: מנכ"ל משרד ירושלים ומסורת ישראל, מנכ"ל המשרד האחראי לתחום בממשלה, מנכ"ל עיריית ירושלים והממונה על התקציבים, אליהם יצטרפו גורמים נוספים כמפורט בכל אחד מסעיפי ההחלטה. צוותי המשנה לתחום החינוך, הבריאות, התחבורה הקיימות והביטחון הלאומי יהיו בראשות מנכ"ל משרד החינוך, מנכ"ל משרד הבריאות, מנכ"ל משרד התחבורה, מנכ"ל משרד הגנת הסביבה ומנכ"ל משרד לבטחון לאומי בהתאמה.

תפקידם של צוותי המשנה יהיה בהתאם לפירוט המצוי בהחלטה: גיבוש ואישור תכניות עבודה רב שנתיות תוך 90 יום, הכוללות יעדים מדידים ופריסת תקציב ככל שלא נקבעו בהחלטה; גיבוש תכניות עבודה שנתיות; אישור ביצוע שינויים, עדכונים והסטות בתכניות העבודה המאושרות לרבות ביטול פרויקטים ואישור פרויקטים חדשים, והכל בהתאם לצרכים העולים מהשטח; סנכרון הפעילות בין משרדי הממשלה הנוגעים בדבר לבין עיריית ירושלים.

מוצע כי משרד ירושלים ומסורת ישראל יהיה רשאי להתקשר, בהתאם לכל דין, עם גוף חיצוני לטובת ביצוע מדידה והערכה לתוכנית. לשם יישום סעיף זה יוקצו 2.5 מלש"ח, ממקורות המפורטים בהחלטה. עוד מוצע כי משרד ירושלים ומסורת ישראל יהיה רשאי להתקשר, בהתאם לכל דין, עם יועצים לטובת רכישת שירותים שונים לסיוע ביישום התכנית, ובכלל זה, שירותים בתחום שיתוף הציבור. לשם יישום סעיף זה יוקצו 10 מלש"ח, ממקורות המפורטים בהחלטה.

לבסוף, מוצע כי משרד ירושלים ומסורת ישראל ידווח לממשלה על יישום החלטת הממשלה אחת לשנה, בסמוך ליום ירושלים.

בהיבט הנוגע למימון ההחלטה מוצע כי בהתאם להוראות סעיף 40 לחוק יסודות התקציב, התשמ"א-1985, ולצורך מימון החלטה זו יוקצו תקציבים כמפורט להלן: ה.1 כל אחד משרדי הממשלה המפורטים בסעיף ג' דלעיל יקצה מתקציבו את הסכומים כמפורט בסעיפים המתייחסים אליו; ה.2 משרד האוצר יקצה סך של 1.1 מיליארד ש"ח מתקציבי הפעולות והפרויקטים הרחביים הממשלתיים בחלוקה המפורטת בסעיפים לעיל, לצורך מימון פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף האמור.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

אין

תקציב

3,184,000,000 מיליארד ש"ח –

תקציב משרדי הממשלה – 2,437,500,000 ש"ח

תקציב עיריית ירושלים ורשויות סטטוטוריות - 746,500,000 ₪

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר החינוך – תומך

שר העבודה – תומך

שר הכלכלה והתעשייה – תומך

שרת התחבורה – תומכת

שר האנרגיה – תומך

שר הבריאות – תומך

שר הרווחה – תומך

שרת הגנ"ס – תומכת

שר לביטחון לאומי – תומך

שר האוצר – תומך

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה מספר 1775 מיום 29.06.2014

החלטת ממשלה מספר 2684 מיום 28.05.2017

החלטת ממשלה מספר 3790 מיום 13.05.2018

החלטת ממשלה מספר 549 מיום 24.10.2021

החלטת ממשלה מספר 550 מיום 24.10.2021

החלטת ממשלה מספר 1515 מיום 29.5.22

להחלטת ממשלה מספר 1367 מיום 13.6.22

החלטת ממשלה מספר 550 מיום 21.5.23

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצ"ב

מגיש: שר ירושלים ומסורת ישראל

ל' באב התשפ"ג
17 באוגוסט 2023

היועצת המשפטית

ירושלים, מנחם אב, התשפ"ג

17 באוגוסט 2023

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

צמצום פערים חברתיים כלכליים במזרח ירושלים ופיתוח כלכלי

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

- ביום 13.5.18 אישרה ממשלת ישראל החלטה שעניינה צמצום פערים חברתיים וכלכליים ופיתוח כלכלי במזרח ירושלים (להלן – **החלטה 3790**), וזאת, בהמשך לעבודת מטה שנערכה בנושא אוכלוסיית מזרח ירושלים בעקבות החלטת ממשלה מספר 2684 מיום 28.5.2017 (להלן – **החלטה 2684**) ואשר במסגרתה נאספו מידע ונתונים המצביעים על קיומו של פער משמעותי בין אוכלוסיית מזרח ירושלים לבין אוכלוסיות המיעוטים והאוכלוסייה הכללית בישראל בכל תחומי החיים: תשתיות, תעסוקה, חינוך, מימדי עוני, תחבורה ועוד. בהמשך לכך ביום 21.5.23 בהחלטת ממשלה מספר 550 הוחלט להנחות את משרד ירושלים ומסורת ישראל ואת משרד האוצר לגבש ולהגיש לאישור הממשלה תוכנית חומש המשכית לצמצום פערים כלכליים וחברתיים ופיתוח כלכלי במזרח ירושלים בתחומים שבהם עוסקת החלטה 3790 ובהיקף תקציבי שלא יפחת ממנה.
- בהמשך להחלטות האמורות ולהחלטה מספר 1775 מיום 29.6.2014 מוצע כעת לאשר תכנית רב שנתית לצמצום פערים חברתיים כלכליים במזרח ירושלים ופיתוח כלכלי עבור השנים 2023-2028, אשר תקדם את יכולת ההשתלבות של תושבי מזרח ירושלים בחברה ובכלכלה הישראלית ותחזק את חוסנה הכלכלי והחברתי של הבירה כולה (להלן – **התוכנית**).
- התוכנית המוצעת תורה על הקצאת משאבים מיוחדת לשם צמצום פערים, כאמור לעיל ועל פיתוח כלכלי של מזרח העיר, וזאת, בהתאם לסעיף 4(ב) לחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל הקובע כי "**לירושלים תינתנה עדיפויות מיוחדות בפעילויות של רשויות המדינה לפיתוחה בנושאי משק וכלכלה ובנושאים אחרים**".
- בהתאם להצעת ההחלטה התוכנית תתמקד בחמישה אשכולות, אשר כל אחד מהם כולל פרקי משנה, כמפורט להלן: 1. חינוך והשכלה 2. תעסוקה ופיתוח כלכלי - לרבות הכוון תעסוקתי ועידוד תעסוקה, עברית לתעסוקה, תעסוקה בפריור גבוה ופיתוח כלכלי. 3. תשתיות - לרבות כבישים תומכי תחבורה ציבורית, פרויקטים, תחבורה ציבורית, אנרגיה מקיימת, חשמל וביוב 4. תכנון - לרבות תכנון סטטוטורי, ומבני ציבור 5. שירותים לתושב - לרבות בריאות, רווחה, קיימות, מרחב ציבורי, תרבות וספורט, ביטחון אישי, ויוזמות מקומיות.
- במסגרת כל אחד מתחומי פעילות אלה ייושמו תכניות ויבוצעו פרויקטים שעניינם שיפור השירותים והתשתיות, והן ימומשו ו/או ילוו ויפוקחו על ידי המשרדים והרשויות הממשלתיות הנוגעות בדבר, כל אחד בתחומו.

5. בהצעת ההחלטה מוצע לקבוע מנגנון לניחול וליישום התוכנית, שבמסגרתו יוטל על משרד ירושלים ומסורת להיות אחראי על ניהול ותכלול הפעולות ליישום כלל ההחלטה, וזאת, מבלי לגרוע מסמכויות המשרדים. כמו כן מוצע כי תוקם ועדת היגוי עליונה אשר בין תפקידיה: המלצה לגורמים המוסמכים בהתאם לחוק יסודות התקציב, התשמי"ה-1985 על הסטות תקציב שמקורו בתקציבים המוקצים על ידי משרד האוצר ליישום ההחלטה, וזאת בתיאום עם מנכ"לי המשרדים הנוגעים בדבר; הכרעה במחלוקות שיתעוררו במהלך היישום השוטף, וזאת מבלי לגרוע מסמכויותיו של מי מחברי הוועדה או של גורמים אחרים לפי כל דין; ועוד. בנוסף, לצורך יישום ההחלטה מוצע כי יוקמו צוותי משנה לפרקים השונים אשר בין תפקידיהם: גיבוש ואישור תכניות העבודה השנתיות והרב שנתית של צוותי המשנה; אישור ביצוע שינויים ועדכונים בתוכניות העבודה השנתיות המאושרות של צוותי המשנה, ועוד.
6. בנוסף, מוצע לקבוע כי בכל מקרה שבו יידרש משרד ירושלים ומסורת ישראל ליצירת קשר עם גורמים חיצוניים הנותנים שירות או עובדים עבור משרד אחר, משרד ירושלים ומסורת ישראל יעדכן על כך את המשרד הרלוונטי לתחום הפעילות המוצעת על ידו ויקבל את אישורו מראש.
7. החלטת הממשלה על תוכניות העבודה המפורטות שייכתבו מכוחה ועל כלל הפעולות והפרוייקטים שיקודמו במסגרתה תיושם בכפוף לכל דין, נוהל והוראות מקצועיות מחייבות - בין פורטו בהצעת ההחלטה ובין לאו, ובכלל זאת בכפוף לדיני המכרזים והתמיכות ולדיני הגנת הפרטיות.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

בשים לב לאמור לעיל, ההצעה להחלטה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שההצעה נוגעת להם:

טיוטת הצעת ההחלטה הופצה ליועצים המשפטיים של המשרדים הנוגעים בדבר. הערות שהתקבלו מיועצים משפטיים בהיבט המשפטי הוטמעו בנוסח ההצעה.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

בשים לב לאמור לעיל אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

שירן שושנה

שירן שושנה, עו"ד

היועצת המשפטית של משרד ירושלים ומורשת